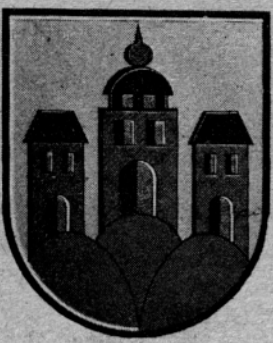

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

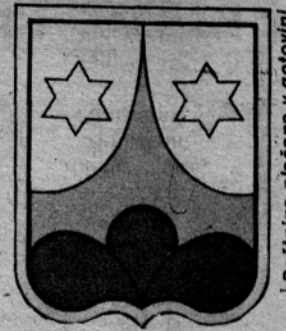
Glasilno socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

NOVICE

Leto XVII
Številka 1
Januar 1985

LJUBNO

GORNJI GRAD

Positina plačana v gotovini

Naš kulturni praznik

V letu 1944, ko je vojna vihra divjala z nezmanjšano močjo, so s sklepom SNOS proglasili Slovenski kulturni praznik. Praznujemo ga kot spomin na smrt našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Umril je 8. februarja 1849 v Kranju.

Boris Ziherl je v knjigi *Poezije doktorja Franceta Prešerna* (Jugoslovanska knjiga Beograd, 1951) med drugim zapisal: »Krepko zakoreninjen v svojem ljudstvu je Prešeren bolj kot drugi na Slovenskem dojel utrip svoje dobe in zrasel daleč preko obdajajočega ga okolja. Zavračajoč sleherne in vsakršne iluzije idejno zaostajajočih ali pa zavestno antidemokratskih elementov med svojimi ožjimi rojaki in med ostalimi južnimi Slovani, je Prešeren prvi zarisal Slovencem pravec edino demokratične, edino ljudske in edino napredne narodnostne politike. Njegovo zamisel o enakopravnem sožitju jugoslovanskih narodov in vobče vseh narodov sta od njega prevzela Levstik in Cankar ter jo pred Slovenci kakor plamenico nosila skozi noč stvarnega in duhovnega suženjstva. Ta zamisel je v pridobitvah osvobodilne borbe, ki so jo naše ljudske množice bojevale pod vodstvom svoje avantgarde, Komunistične partije Jugoslavije, našla pri nas svoje prvo veliko utelešenje.

Ko danes iz perspektive družbeno-ekonomskih, političnih in kulturnih pridobitev narodnoosvobodilne vojne in socialistične graditve v naši deželi premerjamo pot, ki jo je v zadnjem stoletju prehodil slovenski narod, se nam šele prav razodene veličina Prešernovega genija, njegov ne le slovenski,

marveč občejugoslovanski pomen.«

France Prešeren je bil rojen 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem. V Ljubljani je obiskoval gimnazijo in dve leti študiral filozofijo. Kasneje se je vpisal na dunajsko pravno fakulteto in 1828. leta promoviral za doktorja prava. Po advokatskem izpitu je skoraj štirinajst let delal kot pripravnik pri raznih advokatih, ker so mu petkrat zavrnili prošnjo za advokatsko mesto. Šele tri leta pred smrtjo je postal odvetnik v Kranju. Prve poezije izpod njegovega peresa so izšle v decembru leta 1846.

Njegovo največje delo je brez dvoma Krst pri Savici. Prvo obsežnejšo oceno tega veličastnega dela najdemo v Carnioli (letnik 1840, stran 218), ko piše Franc Malavašič mnogo tega, kar se je še vse bolj potrdilo in poudarilo tudi pozneje. Poudarja zgodovinsko ozadje pesnitve in meni »da je v Krstu pri Savici historičen fakt podan v zaokroženi celoti in na mojstrski način, pri čemer velja pomeniti zlasti krepki fantaziji, živo pripovedovanje in lep jezik, krepak in lahko razumljiv...«

Vrsta najvidnejših znanstvenikov je pisala o Prešernu in njegovem delu, ne le med Slovenci, tudi v širšem slovanskem svetu.

Tudi v naši dolini bomo s številnimi prireditvami počastili spomin našega velikega pesnika in s tem opozorili na našo kulturno prvobitnost. Že vrsto let prosvetna društva po svojih možnostih privražajo v času kulturnega praznovanja igre, koncerte in recitacije. Na ta način se najlepše oddolžijo narodnemu kulturnemu praznovanju.

Na Lepi njivi so se krajanji dobro povezali v okviru vaškega odbora krajevne skupnosti Mozirje. Slika: Lepa njiva pozimi

Razgibana konferenca

Letna konferenca OK SZDL Mozirje je potekala ob dobri udeležbi delegatov, kar potrjuje zanimanje za delo naše frontne organizacije. Tudi prisotnost in tvorno sodelovanje najvidnejših predstavnikov javnega življenja daje konferenci posebno zanimivo obeležje.

Na dnevnem redu so imeli poročilo o delu občinske konference in njenih organov v letu 1984. Velik poudarek so dali točki dnevnega reda v kateri so obravnavali naloge SZDL v sedanjih družbenopolitičnih in ekonomskih razmerah. Obsežno pripravljeno gradivo o načrtu dela za leto 1985 so temeljito proučili in sklenili, da posebna komisija predlog prilagodi potrebam delovne usmeritve same konference in njenih teles.

Na konferenci je predsednik izvršnega sveta SO Mozirje Franc Miklavc v strnjeni obliki orisal gospodarjenje v občini. Pri tem je poudaril nekatere ugodne ugotovitve, kot manjše izostajanje zaradi bolniške, večjo storilnost in opazno večja pripadnost h kolektivom. Tehnološko zaostajamo, ker pač premalo vlagamo, to je zaskrbljujoče. Delavci so vse bolj kritični do določenih pojavov nepravilnosti na vseh ravneh, posebno pa so zaskrbljeni nad slabšim življenjskim standardom in s tem v zvezi z rastočo inflacijo. Dalje je v občini opaziti kljub prizadevanjem premalo izvozne usmeritve. Miselnost glede nuje takih poslov še ni prodrla v bistvo gospodarskega dogajanja. Bolj kaže govoriti o razvojni krizi, kot pa o gospodarski, ob tem bi se morali zamisliti! Franc Miklavc je dalje orisal vlogo izvršnega sveta, ki nastopa čisto kot interventni organ v občini, kar je v današnjih razmerah nujno, ni pa v skladu s samoupravnimi načeli, vsaj vedno ne. Govoril je tudi o nalogah v turizmu in naložbah v ceste in druge namene.

Ko je bil govor o delegatskem sistemu so nekateri mnenili, da prav delegati iz organizacij združenega dela največje manjkajo na sejah. Tako seveda številne skupščine nimajo tiste vsebine in učinka, ki bi ga naj imele. Je pa tudi res, da se na njih preveč sprejemajo odločitve na katere delegati nimajo dovolj, ali pa nič vpliva. Gre za razne finančne načrte, pravilnike in podobno. Marsikaj je že sprejeto pred samo sejo. Zato ni čudno, da je v poročilu, ki so ga delegati konference SZDL dobili navedeno, da so bile seje zbora krajevne skupnosti obiskane 81%,

zbora združenega dela 76,5%, družbenopolitičnega zbora 72%. Znatno slabša pa je udeležba na skupščinah interesnih skupnosti, giblje se od 46,5% do 64,06%. Najbolje sta bili obiskani skupščini SIS za telesno kulturo in zdravstvene skupnosti. Podatki so bili pripravljani za obdobje tretjega mandatnega obdobja od aprila 1982 do konca leta 1984.

O samoupravljanju so menili, da je še vedno velik razkorak med stanjem in željami. Mnogokaj se je kljub vsemu izboljšalo, predvsem se opaža izrazitejša samoupravna zavest. Dejstvo je, da je treba doseženo stanje sproti obravnavati z vseh zornih kotov.

Delegat z Ljubnega je poudaril, da je v delegacijah zaslediti predvsem slabše delo v tistih iz delovnih organizacij, kar je bilo že poudarjeno. Opaziti je, da ljudje kaj hitro odklanjajo funkcije, da bi na ta način ne prevzemali odgovornosti, res pa je, da na sploh delegatom nismo posvečali kdovekaj pozornosti, posebno kar tiče izobraževanja in usmerjanja. Več bi morali dati teže zborom občanov, kjer gre za najbolj demokratično izražanje mnenja. Predlagal je, da bi zaradi boljše obveščenosti vsa delegatska vprašanja in odgovore objavljali v Savinjskih novicah, saj še vedno prevladuje mnenje, da je glas delegata izgubljen v mlinih birokracije.

Res je, kar so trdili nekateri navzoči, je menil predsednik SO Alojz Plaznik, da so seje skupščin včasih dolgovozne in za delegate puste. Treba bo v naprej misliti na aktualnejše dnevene rede in doseči, da se skupščine naj ne bi ukvarjale z raznimi »formalnimi« potrditvami. Tudi programi dela bi morali biti povezani med seboj na vseh ravneh družbene dejavnosti v občini, tako se ne bi stvari ponavljale. Delegacije se čutijo pre-

puščene same sebi, zato bi morali za njihovo delo v KS poskrbeti v okviru SZDL, za delo v delovnih organizacijah pa v sindikatu. Tudi od skupnih političnih aktivov na ravni občin — krajevna skupnost si obetamo veliko, vsaj povezava bo neposredna. Gradiva bi morali skrajševati in popestriti, da bodo zanimiva, zato bo nujno za sestavljalce poskrbeti z dodatnim izobraževanjem. Strinjam se, je dejal Alojz Plaznik, da bi morali preko Savinjskih novic poskrbeti za povratne informacije občanom, saj ti često ne vedo kaj se sploh na skupščinah dogaja.

Predstavniki borcev NOV je opozoril na gmotne težave s katerimi se krajevne skupnosti srečujejo. To vprašanje ni zadovoljivo rešeno. Dalje je grajal delo PAP-a v zvezi s telefonskimi priključki, kar tudi razburja krajanje, predvsem oadaljeni krajev. Na sploh so občani pokazali veliko zavest v težavah za ustalitev gospodarstva in tudi sicer. To se je dobro opazilo ob lanski proslavi 40-letnice osvoboditve naše doline. Opozoril je na slabo razvito zavest glede ravnjanja z družbeno imovino, tu je družbena samozaščita še nedorečena.

Delegati so spregovorili tudi o težavah v razvoju in delu kulturnih društev v občini. Na sploh je opaziti padanje ravni kulturnih dejavnosti, kar je zaskrbljujoče.

Končno je bil govor še o potrošniških svetih, ki niso zaživel, čeprav jim namenja družba veliko pozornost. Verjetno je nekaj naše krivde, ko nismo ta telesa usposobili za delo. Njih namen je ščititi potrošnika, to pa je prav v današnjem času izrednega pomena.

Delegati so sprejeli načrt dela za leto 1985, ki nalaga frontni organizaciji v naši občini številne odgovorne naloge.

Zasedanje SO Mozirje

Ob koncu decembra je bila zadnja seja skupščine občine Mozirje. Na njej so sprejeli naslednje sklepe:

Osnutek resolucije za leto 1985 se da v javno razpravo preko vseh krajevskih skupnosti, delovnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti. Pripombe se naj pošljejo na Komite za gospodarstvo in planiranje pri SO Mozirje do konca meseca januarja. Delegati so poudarili, da je treba na osnutek dati v določenem roku pripombe in predloge, kajti nikakor ne gre, da bi na seji ko bo treba sprejemati predlog prihajale pripombe.

O usmeritvi načrta dela skupščine so delegati menili, da naj se pripombe pošljejo prav tako do 31. januarja na naslov tajništva SO Mozirje. Na ta način želijo pritegniti k odločanju o delovnem načrtu skupščine čimveč dejavnikov javnega in gospodarskega življenja, oziroma občanov.

Sprejeli so odlok o spremembi namena kmetijskih zemljišč. Določila tega predpisa so sedaj v republiki enotna, prispevki za spremembo namena kmetijskega zemljišča pa znatno višji. Tako se želi zavreti koriščenje dobrih kmetijskih zemljišč za nekmetijske namene.

Osnutek odloka o komunalni dejavnosti posebnega družbenega namena bo v javni razpravi vse do konca meseca januarja. Gre za točno določitev kateri objekti spadajo v komunalno upravljanje. Zanimivo pri tem je morda tudi to, da spadajo v ta sklop tudi žičnice. V našem primeru gre za gondolsko žičnico na Golte.

Ko so sklepali o proračunskih zadevah, so opravili valorizacijo v višini dovoljenega odstotka.

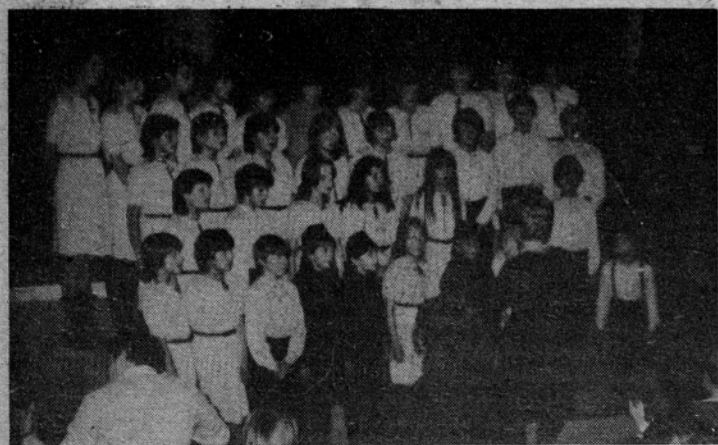
Sprejeli so družbeni dogovor o razvoju RTC Golte. Podpisniki tega dogovora so občine Mozirje, Celje, Žalec in Titovo Velenje.

Delegati so poslušali še obvestilo o predlagani združitvi temeljne banke Titovo Velenje z Ljubljansko banko temeljno banko Celje.

Priznanje KS Rečica

O prizadevnosti krajevne samouprave na Rečici ob Savinji smo že velikokrat pisali. Tokrat smo ponosni, da lahko bralce obvestimo o tem, da je krajevna skupnost Rečica prejela zvezno priznanje. Gre za priznanja, ki jih vsako leto podeli Zvezna konferenca SZDL Jugoslavije najzašlužnejšim krajevnim skupnostim v državi. Tokrat je torej med njimi tudi Rečica. Ob tem se omenjuje sodelovanje krajanov s krajevno samoupravo, uveljavljanje srednjeročnih načrtov, razvoj samoupravnih odnosov, uveljavljanje krajevne organizacije SZDL, razvoj političnih in družbenih organizacij ter društev, urejanje in dograjevanje naselij in SLO z družbeno samozaščito. To je le nekaj smernic na temelju katerih se ugotavlja prizadevnost krajevnih skupnosti, ki so predlagane za to visoko odličje.

Predstavnikom krajevne skupnosti so odličje predali na slovesen način v Ljubljani. Rečičanom priskrbo čestitamo!

Osrednja proslava Dneva oboroženih sil je bila v nazarskem delavskem domu.

Krajanji Rečice so veliko sami delali na ureditvi okolja pokopališča, pa tudi sicer radi primejo za delo, če gre za skupne namene.

Sprejem pri predsedniku občine

Vsako leto se ob Dnevu oboroženih sil zberejo pri predsedniku občine učenci naših osnovnih šol. Tudi letos je bilo tako. Srečanje pripravi občinsko Združenje rezervnih vojaških starešin.

Skupine učencev iz šol so vodili njihovi mentorji, pozdravil pa jih je v imenu odsotnega predsednika SO Mozirje, podpredsednik Jože Rakun. Pohvalil je njihovo vneto pri po-

vezovanju s pripadniki oboroženih sil in obujanju tradicij NOB. Mladim je v svojih mislih želel pojasniti pomen naših oboroženih sil tudi v odnosu do prebivalstva, saj so te del njega samega.

V imenu rezervnih vojaških starešin je navzoče pozdravil Janez Žager. Izrazil je zadovoljstvo nad vneto učenecv v šolah, ki so tako množično pisali spise na temo o oboroženih silah. Tako spoznavajo vsebino naše armade in drugih oboroženih delov v sestavi vojaških sil.

Sledilo je branje spisov, ki so jih na posameznih šolah izbrali kot najboljše. Mnogo zanimivega je bilo v njih. Opaziti je delo mentorjev, ki skrbijo za spoznavanje naših oboroženih sil med učenci, saj so ti vsebinsko zelo dobro orisali pomen JLA in drugih oboroženih delov našega prebivalstva.

Za najboljše so bili izbrali spisi: Lilijane Rihter, Igorja Pečnika in Irene Zagožen iz Gornjega grada, Lenke Jeraj, Mateje Krumpačnik in Urše Vratnar z Ljubnega, Mateje Pungeršek, Benjamina Kanjira in Ivana Zavolovška iz Mozirja, Simone Robnik, Anice Moličnik in Mateje Suhadolnik iz Luč. Pisci najboljših spisov so prejeli knjižne nagrade in pohvale.

Predstavniki šolskih otrok med pozdravnim nagovorom na sprejemu ob Dnevu oboroženih sil

Celovit nadzor nad cenami

Zbor združenega dela in Zbor občin Skupščine SR Slovenije bosta v sredo, 30. januarja letos obravnavala PREDLOG ZA IZDAJO ZAKONA O DRUŽBENI KONTROLI CEN Z OSNUTKOM ZAKONA.

Dokument ureja le nekatera vprašanja s področja družbene kontrole cen v Sloveniji, skupaj z zveznim zakonom o sistemu družbene kontrole cen, ki ga je sprejel Zbor republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in velja od 1. januarja letos, pa predstavlja celoto zakonskega urejanja družbene kontrole cen. Določbe osnutka zakona, ki se nanašajo na organizacije združenega dela, vključujejo tudi druge organizacije in skupnosti, smiselno pa se uporabljajo še za druge udeležence v proizvodnji, opravljanju storitev in v blagovnem prometu.

Dokument določa proizvode in storitve, za katere lahko sprejemajo ukrepe neposredne kontrole cen republika in občine, republiški organ, ki sprejema ukrepe neposredne kontrole cen in načine izvajanja njegovih pooblastil ter republiški upravni organ za opravljanje strokovno analitičnih in upravnih zadev na

področju cen, ki so določene z zveznim zakonom.

Organizacijam združenega dela je dana možnost, da predlagajo Gospodarski zbornici Slovenije oziroma medobčinskimi gospodarskim zbornicam proučitev in uskladitev razmerij in ravni cen posameznih proizvodov in storitev, za katere se lahko ukrepi neposredne kontrole cen sprejemajo na ravni republike ali občin. Gospodarskim zbornicam pa je prepuščeno, da s svojimi splošnimi akti določijo, za katere proizvode oziroma storitve in na kakšen način se opravi postopek proučitve in uskladitve razmerij in ravni cen v republiški oziroma medobčinskih gospodarskih zbornicah.

Za kmetijske pridelke, ki so določeni s planskimi akti na ravni federacije, lahko Izvršni svet Skupščine SR Slovenije določi zaščitne cene.

Izvršni svet je tudi pooblaščen, da predpiše ukrepe neposredne kontrole cen še za proizvode in storitve, za katere lahko te ukrepe sprejemajo pristojni organi na ravni občin, vendar le v primeru, če ti niso ukrepali v 30 dneh od prejema predloga za uvedbo ukrepa neposredne kontrole cen.

Franc Vuga predaja priznanja in zahvale občinskega štaba TO

Proslava oboroženih sil

Tudi letos so pripravili ugledno proslavo v počastitev dneva oboroženih sil naše države. Prireditve so skrbno izvedli šolski otroci in nazarski mladinci.

Uro pred samo proslavo je občinsko Združenje rezervnih vojaških starešin v sejni sobi nazarskega delavskega doma povabilo svoje člane in druge občane k podelitvi letošnjih priznanj in zahval. Načelnik upravnega organa za narodno obrambo pri SO Mozirje Rudi Žager pa je prebral napredovanja rezervnih vojaških starešin. Napredovali so: Mirko Strašek v rez. kapetana I. razreda, Janez Kolar v rez. pehotnega kapetana, Nikolaj Marjanovič v rez. topniškega kapetana Ivan Janžovnik in Tomaž Urlep v rez. pehotnega poročnika, Alojz Fužir v rez. topniškega poročnika, Drago Špeh in Marko Zidarn v rez. pehotnega podporočnika, Miran Smarčan v rez. podporočnika topniškoarzetnih enot

PZO. Poleg navedenih so napredovali še številni starešine v nižje čine rezervnega sestava JLA.

Pohvale komandanta Pokrajinskega štaba teritorialnih enot Štajerske pa je predal rez. major Boris Arzenšek naslednjim pripadnikom TO: Jožetu Kumru, Niku Purnatu in Ivici Fužinar.

Komandant TO občine Mozirje, rez. kapetan I. razreda pa je podelil pohvale: Janezu Čerčku, Antonu Kladniku, Francu Podlesniku, Cvetu Marovtu, Marjanu Strgarju, Ignacu Bastlu, Uršuli Rechbach in Jani Škoflek. Hkrati je podelil tudi zahvale za prizadevno sodelovanje pri opravljanju nalog iz področja SLO in DSZ naslednjim občanom in organizacijam: Aleksandru Videčniku, Občinski konferenci ZK Mozirje, Slavku Fedranu—Marčnik, Ivanu Vežončniku—Kremžar in Postaji milice Mozirje.

Janez Žager je v imenu ZRVS predal priznanja

GLIN svojim jubilantom

V nazarskem delavskem domu so podelili pisna priznanja, denarne nagrade in jubilejne značke Glinovim delavcem. Posebna komisija pri DS Glina je predlagala dobitnike, delavski svet pa je s sklepom podelil 24 delavcem pisna priznanja, 8 delavcev je prejelo denarne nagrade, več članov kolektiva pa je dobilo jubilejne značke.

Direktor Janez Živko med govorom

Uvodoma je predsednik sindikalne konference Pavel Pukart pozdravil vse navzoče, med katerimi so bili tudi predstavniki javnega življenja ter poslovnih prijateljev Glina. Povedal je, da je takšna oblika pozornosti do dolgoletnih in prizadevnih delavcev nujna, saj se na ta način daje tem ljudem javno priznanje za njihovo delo.

Nato je prisotne nagovoril direktor DO Glin Janez Živko. Obrazložil je predstojee naloge kolektiva, ki niso lahke, vendar pa so izvedljive s skupnimi naporii vseh zaposlenih. Orisal je letošnje napore za boljše gospodarjenje, ki so dali vidne uspehe, tako v količini izdelkov, kakovosti in ne nazadnje tudi v višjih osebnih dohodkih zaposlenih. Seveda so načrti za naprej vezani na razmere v katerih dela kolektiv, to pa pomeni prilagoditev zahtevam trga, boljšo izrabo razpoložljive surovine, večjo storilnost in posodobitev naprav tam kjer niso več ustrezne. Podrobno je opisal prenovno žage, kamor bodo vložili znatna sredstva. Izrecno je ob vsem tem poudaril preobrazbo v samem kolektivu, ki kaže že prve uspehe. Gre za

Opazno spreminjanje razmer

Mozirski komunisti so na zadnji seji občinskega komiteja pretresli oceno gospodarjenja v občini in ugotavljali ugodne, pa tudi neugodne premike v miselnosti delovnih ljudi.

Predsednik Komiteja za gospodarstvo in planiranje pri SO Mozirje je v strnjeni obliki podal pregled gospodarskih gibanj v preteklem letu, hkrati pa je orisal temelje razvojnih možnosti za leto 1985. V občini je dolga leta občutno primanjkovalo ustreznih kadrov, to stanje se ugodno spreminja, tudi pomlajanje odgovornih ljudi je v mejah predvidevanj. Dohodkovni položaj delovnih organizacij se je izboljšal, kar pomeni jačanje lastnih virov sredstev. Res, ta rast je v določeni meri posledica visokih cen, vendar pa se na temelju proučevanja lahko trdi, da so tudi v storilnosti narejeni dobri premiki. Med neugodne ugotovitve sodi dejstvo, da je mozirsko gospodarstvo vse premalo usmerjeno v izvoz, oziroma premalo se zaveda, da gre za strateško poslovno naranost, ne glede na potrebe po devizah. Seveda je treba pohvaliti Elkroj, ki je v izvozu dosegel več, kot je bilo pričakovati. Vendar pa izvoz za vsako ceno ne nameravamo podpirati, saj je treba vse vrste sufovine, posebno les, doma temeljito predelati v končne izdelke in te izvažati. V dolini je prav les temeljna surovina, saj je največ lesne predelovalne dejavnosti! Tudi z naložbeno dejavnostjo ni zadovoljstva, saj je daleč pod povprečjem v republiki, pa še ta ki je, je preveč razdrobljena.

Komunisti so v vseh sredinah skrbno spremljali razvoj gospodarstva in drugih odnosov v občini, zato je marsikje prišlo do pobude znotraj vrst komunistov za spreminjanje razmer na bolje. Gre za kakovostne premike, ki so vendarle opazni in so v določeni meri posledica odločnih stališč komunistov.

V občini so torej uspeli doseči nekatere dobre premike, ki imajo tudi smisel za daljni razvoj. Mnogokje se je veliko več delalo, kot doslej. Vendar pa za četa družbenopolitična akcija ne sme jenjati, saj so se

prizadevanja subjektivnih sil v vseh sredinah, posebno pa v delovnih organizacijah pokazala kot uspešna. To je razvidno tudi iz dejstva, da so nekatere delovne organizacije, ki so prej poslovale na robu rentabilnosti vendarle našle svojo dobro pot razvoja. Glede vidnih premikov na bolje prednjači Glin, veliko pa je bilo v tem smislu narejenega tudi v Gozdnem gospodarstvu. Velja torej ocena, da se je tudi v miselnosti ljudi marsikaj spremenilo, seveda pa še vedno premalo, da bi se lahko vdajali zadovoljstvu. Vse to narekuje še več neposrednega dela z ljudmi na vseh ravneh. Premalo pa smo spremenili stanje okoli samoupravnih prizadevanj, vrednotenja dela in ravnjanja z družbenim premoženjem. Mirno lahko trdimo, da je bilo veliko tega kar pelje na boljše storjenega z lastnimi močmi, saj je to edini učinkoviti izhod. Žal pa je še vedno marsikaj prisotna črnogledost, kar seveda slabo učinkuje na ljudi.

Tako se slabosti v naši družbi vse preveč poudarjajo, tudi to pomeni upadanje delovne volje. Komunisti so ostro prekinili s prakso odločanja v ozkih krogih, žal pa še ni povsod tako! Še vedno ne ločimo nalog vodenja od samoupravljanja in premalo upoštevamo dejanske naloge družbenopolitičnih organizacij.

Komunisti so spregovorili tudi o odgovornosti, ob tem so ugotovili, da se sicer o tem veliko govori, kar vse vprek, da pa marsikaj ni dovolj jasno opredeljeno, zato so možne zlorabe. Tudi glede načrtovanja so bili na seji zelo jasni, ko so menili, da je to le še preveč prepuščeno neukim ljudem in se marsikdaj smatra kot nujno zlo. Mnogokje mislijo, da je treba načrtovati za občino, takšno gledanje pa izkrivlja resnični namen in zamegli pomembnost teh nalog.

Končno so mozirski komunisti vztrajali pri sprotnem ocenjevanju izvajanja sklepov OK ZKS in sklenili še v naprej nuditi vso pomoč osnovnim organizacijam, saj se prav v njih mora biti boj za spreminjanje razmer v smeri kakovosti.

razvoju lesne predelovalne industrije v dolini. Zvestoba do delovnega kolektiva se zrcali ne le v letih dela v njem, temveč tudi v naporih za spreminjanje razmer, ki naj zagotovijo gospodarsko rast delovne organizacije. Ob koncu se je zahvalil vsem delavcem za sodelovanje in zaželel jubilatoma še uspešnega sodelovanja, upokoječencem pa dobro zdravje.

Slédil je kulturni spored, ki so ga pripravili nazarski mladinci v okviru domačega prosvetnega društva.

Pokal nazarskim košarkašem

Partizan Ljubno je tik pred novoletnimi prazniki organiziral tradicionalni košarkarski turnir, katerega se je udeležilo šest ekip: Partizan Ljubno, Partizan Mozirje, Vrbovec Nazarje, Raduha Luče, Partizan Gornji grad in Kovinarstvo Ljubno. V Finalu so igralci ŠD Vrbovec iz Nazarij premagali igralce Partizana iz Mozirja z rezultatom 44:42. Ker so že tretjič zapored zmagali na novoletnem turnirju, so v trajno last osvojili pokal, ki ga podeljuje Partizan Ljubno. Najboljši strellec turnirja je bil Cajner, igralec ŠD Vrbovec, ki je dosegel 74 košev.

RAJKO PINTAR

Med predajo jubilejnih nagrad delavcem Glina

Ni vsaka dajatev davek

Naš obisk je tokrat veljal Upravi za družbene prihodke naše občine. Med ljudmi je še vedno udomačen izraz davkarija. To pa danes že zdavnaj ni več, saj opravlja vrsto dejavnosti, ki ne spadajo strogo vzeto med davkarske posle. Tako, denimo pobirajo vse prispevke za samoupravne interesne skupnosti, ali kot po domače rečemo za družbene dejavnosti. Sem spada vse od zdravstva do pokojninskega varstva, socialnega skrbstva do kulture in šolstva. To delo pač opravljajo, ker interesne skupnosti nimajo lastne službe za pobiranje in izterjavo.

Direktor uprave Marija Vrtačnik opravlja svoje naloge šele od julija preteklega leta dalje, vendar pa ima že odličnih pregled čez delo in obvlada sicer problematiko v zvezi z delovanjem uprave za družbene prihodke. Šestnajstletno delo kot ekonomist v načrtovanju naložb v Kmetijsko-živilskem kombinatu na Gorenjskem je nedvomno odlična delovna izkušnja za posel, ki ga sedaj opravlja.

Seveda smo jo najprej vprašali kako se počuti v novih razmerah. Takoj je povedala, da je prejšnje delo bilo zelo zahtevno, da pa je sedanje tudi zanimivo, čeprav morda nekoliko težje, ker ima več opraviti z ljudmi, ki se često po nepotrebnem hudujejo na »davkarje« in včasih zahtevajo nemogoče. Nasploh pa z občani nima slabih izkušenj, dobri so, razumevajoči, vendar pa opaža v nekaterih krogih premalo družbene zavesti, ki se zrcali v tem, da kar odlagajo z vplačili obveznosti, ki so seveda za vsakogar in povsod po svetu razumljiva stvar. Prav zaradi tega prihaja potem tudi do neljubitljivih primerov, ko se občani jezijo nad izterjavo, posebno pa prezrejo visoke zamudne obresti, ki zelo bremenijo žep. Seveda si vsega tega ne izmislijo na naši upravi, gre pač za predpise, ki jih je treba spoštovati.

Ker je bilo med ljudmi že kar večkrat slišati kako visoke davke plačujejo, nas je seveda to vprašanje še posebno zanimalo. Ni vsaka dajatev, ki pade v izterjavo davek, gre za dajatev, ki so največkrat prispevki za zdravstveno varstvo,

pokojninsko zavarovanje in podobno. To so torej dajatve, ki služijo plačniku v tej ali drugi obliki neposredno. Vsakdo je rad zdravstveno in pokojninsko zavarovan, pri slednjem je možna celo izbira višine osnove. Tako je seveda največkrat pri kmetih, pa tudi pri obrtnikih je podobno. Kot primer naj navedemo, da plačuje neki gostilničar, ki je hkrati kmet skupnih dajatev 28 starih milijonov, od tega pa je davka le borih 480 din! Ali drug podatek. Od 1100 združenih kmetov plačuje davek le 95

Marija Vrtačnik

občanov-kmetov. Sicer pa je v davčni politiki vgrajeno kar 12 vrst olajšav, kar velja tako za kmete kot obrtnike. Davčni obvezanci in plačniki raznih prispevkov so vsi zaposleni občani, zato bi takrat, ko tarxamo morali pomisliti na to dejstvo. V letu 1984 se je res povečal prispevek od odkazanelega lesa na 1%, ta sredstva pa gredo izključno za popravilo cest.

Ob koncu razgovora je Marija Vrtačnik poudarila razne obremenitve, ki nastanejo zaradi zamujanja plačil. Te seveda bremenijo obvezanца. Ni pa prav, da povzročajo po nepotrebnem toliko stroškov izterjavi, saj je to veliko breme za upravo in časovno odmičanje obveznosti. Tu bi lahko bili bolj uvidelni prav vsi plačniki raznih družbenih dajatev. Zanimivo je tudi, da je toliko negotovanja med obrtniki o tako imenovanih šušmarjih, le malo pa je takih, ki bi želeli nekoga, ki na ta način krši zakon in oškoduje rednega obrtnika, prijavit. Saj vsega uprava sama ne zmore, prav bi bilo, da bi pri tem pomagali tudi občani, predvsem pa neposredno prizadeti.

Napori v ljubiteljski dejavnosti

Znano je, da ugotavljamo določeno nazadovanje v ljubiteljski dejavnosti iz področja kulture. Novo vodstvo Zveze kulturnih organizacij v občini, ki ga od septembra dalje vodi Jožica Purnat, si prizadeva povežati hotenja v prosvetnih društvih po dolini. V želji, da bi sodelovalo čimveč ljudi pri oblikovanju bodočih načrtov v kulturni dejavnosti, so postavili strokovne odbore, ki štejejo od 5 do 12 ljudi. Tako že delujejo odbori za naslednje dejavnosti:

Jožica Purnat

gledališko-lutkovno, glasbeno, folklorno-plesno, knjižničarsko, galerijsko-razstavno, šolsko-kulturno, filmsko in aktiv za delo prosvetnih društev v krajevnih

skupnostih. Vsa ta telesa imajo že delovne načrte, ki jih mora potrditi še skupščina ZKO, dejansko pa predstavljajo načrt same zveze.

Posebna skrb sedanjega vodstva je vzgoja ustreznih kadrov v društvih, saj kaže, da prav teh primanjkuje, zato tudi ni večjih pobud v posameznih krajih. Žal pa že sedanje izkušnje kažejo na malo zanimanja v samih društvih, premalo je odziva za ponujeno izobraževanje. Trenutno lahko trdimo, da so se s področja filmske dejavnosti udeležili seminarja kinooperaterji, tudi za gledališko dejavnost poteka seminar v Ljubljani, iz doline pa se ga udeležuje 7 ljudi. To budi nade, da bo vendarle uspelo spet obuditi odrsko delo tam kjer je že zastalo.

Vodstvo ZKO se zaveda, da brez tesnejšega povezovanja z vodstvi društev ne bo šlo, zato načrtujejo osebe stike in povezave, pa tudi s strani družbeno-političnih organizacij v občini obljublajo pomoč. Predvsem nameravajo bolj usmerjati delo preko dejavnikov krajevnih skupnosti. Saj je končno razumljivo, da jim ne more biti vseeno ali prosvetno društvo dela, ali pa ne.

Kultura in dejavnosti okoli nje je skrb nas vseh. Na nobeni ravni ne moremo brezbrizno gledati kaj se tu dogaja.

Na Rečici so obnovili tudi staro mrliško vežico, ki dobro služi kot shranjevalnica orodja in drugih pripomočkov

Pojdite se učiti v Luče

Pod tem naslovom je znani narodopisec docent Janez Bogataj napisal v prvo številko novega glasila Turistične zveze Slovenije Lipov list sestavek v katerem nadrobno opisuje in ocenjuje lansko turistično prireditev v Lučah. Ker gre za mnenje enega najvidnejših strokovnjakov za podobne prireditve, bomo del vsebine dobesedno ponatisnili.

...»Ponavljamo: pojdite se učiti v Luče in videli boste, da je z njimi »nekaj narobe« (tako namreč ponavadi pri nas razmišljamo!!!). Prireditve jim je uspela brez častnih odborov in »strokovnjakov«, brez natečajev za stojnice, o katerih bi razpravljali oblikovalci pa komunalci, da o drugih »strokovnjakih« niti ne govorimo, tudi slavne TV zvezde ali kakega Danijela ni bilo treba povabiti. Pomislite, prireditev je bila tudi množična. To smo zapisali namenoma, ker pri nas vedno merimo uspešnost po množičnosti.

Lučki dan se je začel v soboto, 11. avgusta, seveda brez častnih sej in raznih govorov, temveč spontano. Že v jutranjih urah so Lučani postavljali stojnice (o njih bomo še govorili) in ostale prireditvene objekte. Vse Luče so mrgolele, povsod so še nekaj žagali in pribijali, urejali so police, predsednik društva pa je krožil od enega do drugega (seveda peš) in ni delil le načelnih nasvetov, ampak po domače rečeno tudi sam delal. Že to pripravljeno vzdušje je bilo turistično zanimivo, kot nevsiljivo vabilo, naj si turisti prireditve kasneje tudi ogledajo. Sami so se lahko prepričali, da Lučki dan ne bo le »montaža« ali »oder«, ampak da se v vseh njegovih sestavinah pretaka pošteno delo. Že v soboto smo seveda odkrili pravi vzrok za visoko raven te prireditve in splošne urejenosti kraja. Lučani so dovolj samokritični in želijo turistično vsebino svojega kraja še izboljševati...

Letošnja osrednja prireditev Lučkega dne je bila tudi za organizatorje in druge domačine novost in preizkusni kamen obnem. Vse dosedanje prireditve so bile usmerjene v prikaz raznih kmečkih in gozdarskih opravil, ki so jih prikazovali na vozovih. Ti so se kot nekakšno potujoče gledališče premikali skozi Luče. Letos pa so se odločili za stojnice in celotni prireditvi dali naslov Od štanta do štanta. Pri tem ni šlo za klasično obliko kramarskega sejma, t. j. prodajo predmetov do-

mače in umetne obrti ter prehrambenih izdelkov in kiča na enem mestu (sejmišču), ampak so posamezne stojnice domiselno razpostavili po vsem kraju. Na vzhodu v naselje z moziške in solčavske strani pa so pripravili skice oz. lepake, ki so obiskovalcu pokazali, kje si lahko kaj ogleda, kupi, pokusi... Skratka: šlo je za nekakšen obhod po lučkih ulicah in dvoriščih. To pa je že zasnova, ki smo jo že večkrat pripravili organizatorjem turističnih prireditev drugod po Sloveniji (npr. tudi v Ljubljani).

Še beseda o stojnicah. Čeprav bi lahko uporabili ustrezno strokovno izrazoslovje in argumentacijo, moramo v tem primeru čisto po domače povedati, da so bile odlične. Predvsem želimo poudariti njihovo domiselno zgradbo in tudi izdelavo, ki je bila tako dodelana, kot da so jih pripravljali za razstavo sodobnega oblikovanja. In pomislite: vse to je nastalo brez natečajev. Spomnili so se podobnih stojnic v preteklosti in jih prilagodili današnjemu času (ob tem se nehote vsiljuje primerjava npr. z Ljubljano, ker se sedaj občanom ponuja tipizirana uta za kostanje, v njej manjka samo še elektronska blagajna...). Edina pripomba, ki smo jo izrekli že na »terenu«, je bila v zvezi s polivinilom, s katerim so oblačili površino prodajnih pultov (desk seveda!). Naverjetno: čim smo izrazili pomisleke o polivinilu, so ga z veseljem odstranili...

Ob vsem, kar smo videli na Luškem dnevu, se zastavlja vprašanje ali je prav, da sedaj vse te odlične stojnice s svojo ponudbo odhajajo v skladišče do naslednjega Lučkega dne čez eno leto. Podobni turistični kraji v tujini imajo tako obliko ponudbe razvito vsak dan, vse leto ali vsaj v sezoni (če o njej sploh še ima smisel govoriti). V naslednjem letu bi bilo zanimivo, če bi Lučani na stojnicah ponudili tudi domača zelišča in čaje, posušeno sadje in druge plodove, pa razne vrste v žganju namočenih »zdravil«. Neizkoriščene možnosti so tudi v bogati dediščini oblikovanja lesa. Lučanom predlagamo, da vključijo še kakega kovača. Seveda bi moral tudi on kovati na prostem.

Želimo si, da bi tak »dan« imel še marsikateri turistični kraj v Sloveniji. Ker Lučkega dne ni sne-mala naša televizija, ni mogel dobiti priznanja Turistični nagelj. Prav zato mu jih mi poklanjamo cel šopek!

Naša občinska godba rabi godbenike! Da bi navdušili mlade za sodelovanje, so povabili pionirsko in mladinsko godbo na pihala iz Titovega Velenja v goste. Mladi godbeniki so nastopili v osnovni šoli Mozirje, in so navdušili vse navzoče. Vodi jih profesor Marjan Stropnik. Kapelnik naše godbe Franc Goljuf je mlade poslušalce pozval, da se odločijo za uk trobil in pihal na glasbeni šoli.

Umrl je Milan Venišnik

Njegova življenjska pot je bila na začetku trda in polna težav. Kot sin revnih staršev si je moral utirati neštete ovire v času, ko je želel iskati znanje v šolah. Tista doba ni bila naklonjena revnim, ti so morali mnogokaj preboleti, če so hoteli postati kaj več kot so bili njih starši.

Milan Venišnik je že kot mlad študent v Mariboru napisal prve misli, in zato ni presenetljivo, če je želel svoje bogato življenje, sicer polno raznih preizkušenj tudi napisati. Ni mu bilo dano, kajti prehitro je smrt zahtevala svojo žrtev. Kako je bilo njegovo srce polno želja po omiki potrjuje resnica, da je ob vsaki priliki, še pred vojno, sodeloval v domačih kulturnih društvih v Mozirju. Vojna je našla Milana Venišnika pripravljenega, saj je že kot mlad študent našel svoje mesto med naprednimi sovratniki. Sam je trdil, da ga je izoblikoval čas, zato ni naključje da ga najdemo na zelo odgovornih položajih med osvobodilnim bojem: V dneh osvobojanja naše doline

je bil v štabu IV. operativne cone, zato je sodeloval v prizadevanjih za poraz okupatorja v Gornjem gradu in Mozirju. Sicer pa ga je pot zavednega borca vodila po raznih krajih naše domovine, v različnih enotah partizanske vojske. Po vojni je prevzel pomembne naloge, sprva vojaške, pozneje pa diplomatske. Tako je bil tudi pomočnik sekretarja za zunanje zadeve in diplomatski predstavnik naše države v raznih deželah. Dejansko je delal vse do njegove smrti.

Svojega rodnega kraja ni nikoli pozabil. Vedno znova se je vračal v Mozirje, ki mu je privrstlo k srcu do te mere, da je zadnja leta tu iskal svoj mir in veselje.

Milan Venišnik je bil nosilec partizanske spomenice in številnih drugih visokih odličij, bil je podpolkovnik JLA.

Slava njegovemu spominu!
SO Mozirje in DPO občine Mozirje

Na pogrebu Milana Venišnika se je od pokojnika poslovil Janko Smole, ob grobu je govoril tudi predstavnik sekretarijata za zunanje zadeve iz Beograda v imenu domačinov pa se je od pokojnika poslovil predsednik SO Mozirje Alojz Plaznik

V preteklem letu le en požar

»Kljub temu, da smo v preteklem letu na področju občine Mozirje imeli en sam požar, nas ta uspeh na področju požarnega varstva ne sme uspavati.« je na začetku pogovora menil predsednik Občinske gasilske zveze Mozirje Franc Trbovšek.

— Kateri so najpogostejši vzroki požarov?

»Na našem področju sta dva taka činitelja. Prvi je človeška malomarnost, drugi najpomembnejši vzrok požarov pa je strela. Ker so bile letos vremenske razmere ugodne, nismo na našem področju zabeležili nobenega požara, ki bi ga znetila strela. Moram pa poudariti, da ravno tovrstni požari povzročajo največjo škodo.«

— Kako se gasilska društva vključujejo v protipožarno varnost?

»V občini deluje 15 prostovoljnih gasilskih društev in ena poklicna gasilska enota. Prav vsaka krajevna skupnost ima

prostovoljno gasilsko društvo, v dveh krajevnih skupnostih pa so celo tri. V društva je vključenih 20% celotnega prebivalstva občine. Protipožarna varnost je seveda njihova prva in glavna naloga, ki se kaže v vsakodnevni aktivnosti. Povedati je treba, da imajo nekatera društva že stoletno tradicijo.«

— Kakšna je opremljenost gasilskih društev?

»Vsako gasilsko društvo ima eno ali več gasilskih vozil in motornih črpalok. V občini imamo tudi pet kombiniranih gasilskih vozil. Primanjkuje pa nam tlačnih cevi in sredstev za zveze.«

— Kakšno je zanimanje mladih za vstop v gasilske vrste?

»Zanimanje je precejšnje. To potrjujejo tudi podatki, saj je skoraj 600 mladih vključenih v gasilske vrste. Premalo pa je najmlajših, torej tistih, ki še obiskujejo osnovne šole.

RAJKO PINTAR

Še šumijo gozdovi domači ...

Ob razgovoru med profesorjem za gojenje gozdov in krajinsko ekologijo na Gozdarskem oddelku biotehnične fakultete v Ljubljani Dušanom Mlinškom in Anito Vošnjak v Nedeljskem dnevniku z dne 6. januarja 1985 so se mi nehote porodile nekatere misli, ki me kot laika in samo neblogljene opazovalca narave v naši slovenski domovini vznemirjajo.

Zanima me kako naša slovenska zakonodaja dodatno štiti gozdove ob nenehnem spoznavanju, da tudi naši listavci in iglavci v njih iz dneva v dan bolj hirajo?

Ne vem, ali še obstoja enako, ali morda celo večje število drevesnic v Sloveniji, ki gozdarjem služijo za pomlajevanje gozdov?

Verjetno bi moral imeti vsak posek v gozdu, tako v privatni kot v državni lasti, za takojšnjo posledico pogodovanja golčave in ali je to izvajano pod zakonom tudi pri nas?

Tudi elementarne ujme kot je žled, viharji, požari nujno seveda zahtevajo takojšnjo akcijo.

V članku je tudi omenjeno, da srnjad, jelenjad in mufloni delajo na mladju, ki je pravzaprav osnova za življenje gozda, ogromno gospodarsko škodo. Mislim, da bi z malo dobre volje ta problem še najlažje rešili skupno z lovci, saj vemo, da ima Slovenija mnogo lovskih družin in je gotovo, da bodo tudi lovci resno prisluhnili temu stanju.

Na žalost služi gozd tudi za velik del energije, ki jo pri današnjem stanju industrializacije in modernega načina življenja nujno potrebujemo. Morda smo le nekoliko zlatega časa zamudili, da nismo znali preiti tudi na majhne elektrarne, ki jih imajo že povsod v tujini in ki za malo sredstev dajejo kar obilo električne energije.

Izpušni plini avtomobilov, tovarn in termoelektarn niso s seboj veliko težo, s katero pa se bo treba spopadati ne samo na papirju, nego čimprej tudi v praksi. V inozemstvu že uvajajo bencin brez svinca in tudi zasebna kurila v večjih naseljih pri nas naj bi čimprej zamenjale toplarne. Zanima me koliko časa bomo potrebovali, da bodo ta znanstvena dognanja, ki nujno terjajo novo akcijo tudi doprinesli v praksi izboljšanja.

Mi sedaj veliko govorimo o uvajanju računalnikov in robotike za vsako ceno, medtem ko marsikatera tovarna čista in nečista industrije še vedno nima predpisanih filtrov, čeprav že desetletja onesnažujejo zrak in s tem naše okolje in seveda tudi človeka. Ali res hočemo Slovenci sami sebe zadržati?

Drobni delci kovin, žveplov dioksid in s tem kisli dež z dne-

va v dan prinašajo umiranje v naše gozdove in mislim, da je ta problem vedno bolj pereč in ne smemo utihniti in se iti neke skrivalnice, ki prinašajo tem problemom le neke improvizacije. Menda Jugoslavija v Evropi najbolj ogroža s svojim onesnaževanjem svoje sosede. Zato bomo tako veliko bolje razumeli ekološke v tujini, ki se strastno bore za vsako ped zemlje in vsako drevo!

In še nekaj. Gozd smo prejeli kot darilo od naših prednikov, naša velika dolžnost pa je da ta zaklad v neokrnjeni obliki zapustimo tudi naslednjim rodovom!

Divja smetišča v gozdovih so gnezda strupa, ponavadi tudi težkih kemikalij, ki bi nujno zahtevale posebno mesto, mi pa to nemarno spregledamo in tako onesnažujemo še podtalnico, ki mora biti vir zdrave vode. Menda je iskanje krivcev tudi naloga naše sanitarne službe, ki bi včasih z malo zagnanosti našla tistega, ki z nikakršnim čutom odgovornosti ogroža naše zdravje.

In dalje ugotavlja profesor Dušan Mlinšek je že močno ogrožen gozd tudi v Gornji Savinjski dolini. To me je naravnost šokiralo, saj smo še vedno upali, da bo naši lepici prizanešeno. Vsekakor pa bi moral sprožiti ta alarm takojšnje refleksije, ki vodijo v resnično praktično akcijo, čeprav že malo zakasnelo.

In ko je govora tudi o preveliki sečnji, čeprav dobro vemo, da bomo s tem preveč sprememili klimatske pogoje in še bolj povečali erozijo tal, ki je že itak na pohodu. Vsi pa dobro vemo, da je gozd varnostni pajčolan, ki blaži viharje, zadržuje potrebno vlago in je vir kisika, ki je nujno potreben vsakemu živemu bitju. Zato je še kako važna ugotovitev, da surovega lesa ne bi smeli za nobeno ceno izvažati, pač pa edino visoko kakovostne končne izdelke kot je pohištvo in drugo. Tako bi za malo lesa kar največ iztržili!

In ko profesor Mlinšek omenja še »črno sečnjo« sem mnenja, da je to posledica prejšnjih desetletij, ko se je moral naš kmet težko boriti za svoj vsakdanji kruh in je bilo še malo izobraženih kmetov, saj so jim še v šoli vtepati v glavo, za kmeta boš že! Danes pa je stvarnost drugačna, na kmetih jh ostajajo mladi šolani ljudje, veliko je celo akademsko izobraženih, ki znajo bolje ravnati s svojo zemljo, ki znajo čuvati gozd in se kako dobro zavestno dajejo, da je izredne važnosti tudi za njihovo neposredno okolje.

Mogoče smo se preveč oklenili industrializacije, saj smo razmeroma majhna deželica s komaj malo več kot štiri ure z avtom po vsaki diagonali.

M.

SZDL Gornji grad

Ob koncu leta smo se zbrali na programski konferenci SZDL zastopniki vseh društev, organizacij in družbenopolitičnih organizacij. Vsi so podali poročila in nakazali razne probleme svojih sredin. Tako smo imeli priložnost spoznati uspehe, ki so jih dosegla posamezna društva in organizacije. Prav je, da smo to poročila na skupnem sestanku, saj smo tako dobili pregled dejavnosti v celotni KS. Uspehi so razveseljivi, saj skoraj ni krajan, ki bi ne bil vključen. KK SZDL si je še naprej zadala nalogo, da bo koordinator in opazovalec vseh društev in organizacij v kraju. Poudarili smo probleme delegacij, ki še ne delujejo najboljše.

Novembra smo imeli prireditev za starejše krajan. Vabilu so se radi odzvali in le tisti, ki so bili bolni, so ostali doma. Hvaležni so bili za pozornost, ki jim je popostrila samotne dneve vsakdanjosti. V prijetnem ozračju so klepetali, peli in celo zaplesali v pozni popoldan.

SZDL skrbi, da dobro deluje komisija za pogrebne svečanosti in da se od vsakega pokojnika dostojno poslovimo. S temi dejavnostmi si je SZDL pridobila ugled med krajanj. V letošnjem letu nas čakajo odgovorne naloge na področju kadrovanja za bodoče volitve. Zavedamo se, da je od tega odvisen celoten utrip delovanja v našem kraju.

J. V.

Najodgovornejši ljudje v občini na novoletnem srečanju pri predsedniku SO Mozirje.

Novoletno srečanje

Ob koncu leta se običajno srečajo gospodarstveniki z vodstvom občinske skupščine in družbenopolitičnih organizacij v občini. Tudi tokrat so se zbrali v sejni sobi občine, kjer jih je uvodoma pozdravil Alojz Plaznik, predsednik SO Mozirje. Nato je nekoliko širše osvetlil gospodarska dogajanja v preteklem letu predsednik izvršnega sveta SO Mozirje Franc Miklavc. Njegove misli o nalogah v letu 1985 je strnil z željo, da bi hodili po poti, ki smo si jo začrtali v ustaljenih smernicah. To pot smo hodili preteklo leto in pokazala se je kot pravilna, zato ne smemo odstopati od zastavljenih ciljev. Ko je govoril o preobrazbi gospodarstva znotraj občine, je menil, da morajo pri tem priti bolj do izraza enotnega tržnega nastopa. Ob tem nas mora voditi odločnost zmanjševanja stroškov na vseh ravneh. Vsekakor pa moramo krepiti domačo trgovsko organizacijo, ki naj najde svoje mesto v poslovni povezavi s proizvodnimi organizacijami v dolini.

Vsakomur je jasno, da trgovina z drobno prodajo in osnovno preskrbo pač ni donosna, zato je skupna naloga, da tesneje sodelujejo vse organizacije združenega dela. Ko je Franc Miklavc načel vprašanje predstojee spremembe organiziranosti banke na našem območju, je poudaril, da je treba priključitev Temeljne banke Titovo Velenje k celjski Ljubljanski banki razumeti kot potrebo zaradi nastalega stanja, predvsem pa kot pred-

nost združevanja kapitala. Ob tem pa pričakujemo povoljne spremembe v upravljanju z denarjem. Seveda želimo doseči takšno organiziranost bančne dejavnosti, ki bo porok razvoja našega gospodarstva. Na tokove denarja pa mora imeti slednje prevladujoči vpliv. Predsednik izvršnega sveta je posebno poudaril pomembnost načrtovanja, ki se žal še vse preveč podcenjuje. Tu nas čakajo odgovorne odločitve, saj je pred nami srednjeročno in dolgoročno planiranje. Moramo doseči pravičen tok načrtovanja! Mora se pričeti v delovnih organizacijah in končati v DPS. Obratni postopki so nepravilni in ne služijo namenu! Vsa nasprotja je treba razčistiti v planskih dokumentih.

Beseda je nanesla tudi na predstoječo reorganizacijo upravnih organov in skupnih služb interesnih skupnosti. V sedanjih praksi se marsikaj prepleta, žal tudi miselnost o nalogah posameznih služb. Nujno je torej najti učinkovitejšo obliko delovanja nih in drugih, saj gre pri tem tudi za pocenitev poslovanja in željo, da bi občanu približali na enostaven način tako službe uprave, kot tiste iz interesnih skupnosti. V bistvu moramo marsikaj enotno obravnavati, oziroma zelo povezano. Znano je, da prav interesne skupnosti upravljajo z velikimi sredstvi, zato je namen reorganizacije povezati vse dejavnike, ki lahko prispevajo k boljši in smotrnejši svobodni menjavi dela.

Dedek Mraz povsod

Načelo, da morajo vsem otrokom omogočiti prihod dedka Mraza so v Zvezi prijateljev mladine Mozirje upoštevali tudi letos. Poskrbeli so, da so obdarili predšolske in šolske otroke, slednje do 4. razreda, z enakimi darili, kar upošteva že od leta 1978 dalje.

Vsako leto pripravi drugo šolsko kulturno društvo slovensi spored. Ta naloga je decembra pripadla osnovni šoli na Ljubnem, kjer so pod mentorstvom tovarišice Tošve pripravili lepo igrice in vse v zvezi z obiskom dedka Mraza. Tajnica Zveze prijateljev mladine Mozirje Pavlina Jošt je povedala, da v zvezi vsako leto poskrbi za vse potrebno posebna komisija, saj je s pripravami kar veliko dela in skrbi.

Zimska slika Šmartnega ob Dreti

Pesem osmošolca iz leta 1940

Milan Venišnik je rad prihajal v arhiv mozirske kulturne skupnosti. Vse ga je zanimalo, tudi to kako kaj napreduje delo na zbiranju narodopisnih in drugih zanimivosti. Nikdar, ali pa zelo redko, je prihajal praznih rok. Kar mu je prišlo pod roke, kot je dejal, je namenil domačemu kraju. Veliko tega je prinesel za zbirko NOB, pa tudi sicer je namenjal vse kar se je tikalo Mozirja, oziroma doline in je bilo v njegovi posesti našemu arhivu.

Ni dolgo tega, ko je spet prišel in prinesel zelo lepo delo, ki nosi naslov Majolika.

Na naslovni strani piše dalje: »Na razstanku osmošolcev klasične gimnazije v Mariboru«. Nosi pa letnico 1940. Ovitek pa krasi lepa slovenska majolika. Zajema pa nekatere dela Jožeta Čakša, Dušana Humra, Stanka Janežiča, Beate Linzner, Bogdana Pogačnika, Franja Štabuca in Milana Venišnika. Gre za prozna in pesniška dela mladih maturantov, te pa krasijo portreti izpod svinčnika I. Kosa.

Izmed treh Venišnikovih pesmi, objavljamo Zadnje pismo.

MOJ DRAGI FANTI!

OD OKNOM ČESNJA MI CVETI,
NJE CVETJE V SOBO MI DEHTI,
NA VEJI PTIČKOV PAR PREPEVA
O SREČI MLADIH, SONČNIH DNI.

LE MENI SMRT CVETOČE PRSI GRIZE,
KO VSE SI O LJUBEZNI GOVORI.
ŠE PREDEN MINE CVETJE Z VRTNIH GRED,
UGASNIL BO ZA VEDNO MOJ POGLED.

KO SAMA BOM, GLOBOKO POD ZEMLJO,
ZVEČER, KO SPET NA VAŠI ZAPOJO
KOT NEKDAJ, PRIDI NA MOJ TIHI GROBI!

TAKRAT BO ZIVO MOJE SRCE SPET
IN SKOZI ZEMLJO CUL BOŠ TIH ŠEPET,
ŠEPET BRSTEČIH ROZ, ŠEPET ZELENIH VEJ,
IN BOM TI BLIZU KOT NIKDAR POPREJ.

A. V.

Sreče — miru v letu 1985

Te besede so krasile telovadnico mozirske osnovne šole, ko so se v njej zbrali starejši krajan. Prijetno srečanje je pripravila krajevna organizacija SZDL, skupaj s krajevno skupnostjo Mozirje. Da pa so povabljeni preživeli res lepe ure, so poskrbeli šolski otroci, ki so skupaj z učitelji pripravili pester kulturni spored.

Zbralo se je lepo število krajanov, ki so prisluhnili najprej dobrim željam predsednika KS Mozirje Milana Šepca. V imenu družbenopolitičnih organizacij občine je zbrane pozdravil sekretar OK SZDL Zdravko Novak. Dvema najstarejšima krajanoma so na slovesen način izročili pozornostna darila. V imenu Zveze društev upokojencev mozirske občine pa je udeležence srečanja pozdravil Franjo Steiner,

ki je povabil vse, da se vključijo v društvo, saj se tako upokojenci večkrat srečajo. Prav to pa mnogim starejšim ljudem zelo koristi.

Treba je posebno pohvaliti učitelje OŠ Druge grupe odredov Mozirje, ki so se potrudili zagotoviti dobro vzdušje z duhovitimi kulturnimi točkami. Tudi okolje je bilo lepo okrašeno, kar vse je pripomoglo, da so starejši vabljeni izrekli posebno hvaležnost. Tudi pogostitev je bila na takšni ravni, da je marsikdo ni pričakoval.

Mnogi med navzočimi so osamljeni, zato jim je pomnilo srečanje res velik dogodek. Navdušenja niso skrivali, saj so kmalu ubrano zapeli in se poveselili v okolju, ki ga sicer niso navajeni. Prav to pa je dokaz, da je trud prirediteljev in vseh, ki so pomagali, popolnoma poplačan.

Nič več TV-lise

V Zadretju je bilo veliko negotovanja zaradi slabega sprejema I. programa TV Ljubljana. Drugega pa sploh ne morejo sprejemati. Res je, da je bilo okoli gradnje pretvornika pri Florjanu nad Gornjim gradom veliko napisanega, saj ni šlo vse brez preprek. Vendar so končno dela opravili in tako je prizadevanje posebnega odbora za izgradnjo pretvornika, ki ga je vodil Ivan Purnat rodilo sadove. Prebivalci obeh krajevnih skupnosti Bočne in Šmartnega pa sedaj vidijo vsaj prvi program TV Ljubljana.

Seveda je želja krajanov te doline, da bi v doglednem času vendarle lahko gledali še drugi program. Kot je povedal Ivan

Purnat bi oprema veljala okoli 160 starih milijonov. Brez tega seveda ne morejo obstoječega pretvornika usposobiti še za drugi program. Sami krajevni skupnosti sta gmotno prešlebi za takšen izdatek, zato pričakujejo, da bo uredništvu te želje krajanov mogoče te ob širši pomoči.

Na neko težavo pa je Ivan Purnat še opozoril. Pretvornik bi namreč potreboval za nemoteno delovanje močnejši tok. Elektro Celje je bilo pripravljeno zgraditi transformator in napeljati vod, vendar pa je to onemogočil lastnik zemljišča preko katerega bi morali speljati novo električno napeljavo. Končno, zakaj bi šlo brez težav???

Pesem, kot so jo peli nekoč

Znana je zgodba, ko je nekoč pokojni predsednik Tito ob sprejemu pionirjev slovensko delegacijo nagovoril, da bi zapeli kakšno pesem. Ker je sv-oja mlada leta preživel pri teti na Slovenskem si je pač želel slišati domačo pesem. Zadrega je bila velika, ker pač mladi niso znali domačih pesmi, tako je molk rešil Tito, ko je zapel Na planincih sončece sije...

Verjetno bi podobne prigode lahko še naštevati. To pomeni, da mladi ne poznajo dovolj domače pesmi, kar je pripisati v veliki meri dejstvu, da je večina mater zaposlenih, v šolah se narodna pesem bolj sramežljivo goji, mladi pa slišijo v raznih oddajah vse drugo le domače

Anka Rakun

pesmi ne. Zato ni naključje, če vprašate otroka za pesem, pa junaško zapoje popevko iz tujih logov...

Podobno misli učiteljica mozirske šole Anka Rakun, ki vodi triglasni šolski pevski zbor. Skromna kot je, pridno dela in ne pričakuje javne pohvale. Pa bi jo morala!

Dolgi trideset let dela v prosveti, v Mozirju pa je učiteljica že 14 let. Kaj jo je pravzaprav privedlo do tega, da vodi pevski zbor, čeprav je po usmeritvi likovnik — kot pravijo poznavalci — zelo dober. Verjetno je vplivalo na njeno

Kultura je in ni

Slovenci se radi ponašamo s svojo kulturno preteklostjo.

Tudi med slovanskimi narodi smo na glasu omikanega ljudstva. Pa se človek ob takšnem trenutku, ko se o tem govori, nekoliko zamisli.

Naša dolina je turistična, še bolj bi naj postala. Turizem že dolgo tega ni več le prehrana in bivanje, je celovita podoba doživljanja. To pomeni med drugim, da nas tujci ocenjujejo tudi po naših odnosih do njih, do samega sebe, se pravi tudi po medsebojnih odnosih. Včasih se zavajamo, ko menimo, da lahko vpričo tujcev govorimo v takšnem tonu, ki vsebinsko ni vreden kulturnega človeka, češ saj nas ne razumejo. Pa je takšna tolažba kaj piškava. Mnogo ljudi, ki prihaja k nam razume naše kvantanje, saj so morda iz naše države, pa tudi tisti, ki to niso, velikokrat razumejo naš jezik.

Odlike turističnih dežel so v prijaznosti in dostojnosti slehernega prebivalca. To pa mi mnogokrat pozabljam! V raznih točilnicah, kamor zahajajo tudi gostje, je prepogosto slišati »junaško« preklinjanje

veliko ljubezen do naše pesmi tudi to, da je Korošica, doma tam nad Prevaljami. Znano je kako prizadevno negujejo tam našo pesem! Sama pravi, da je v njej že dolgo prevladovala želja po vodenju pevskega zbora in ko se je na mozirski šoli pokazala potreba po tem, je takoj »vskočila«. Sicer pa je prej že na Rečici pričela z zborom.

Takole je razpredala svoje misli. Vsak rod pevcev ni enak. Včasih so zbrani vsi s presenetljivo dobrim posluhom, včasih pa je drugače. Pa je treba tudi tiste, ki nimajo dobrega poslušanja, a zato veselje do petja pritegniti, saj z vajo in prizadevanjem pridobijo voljo do petja. Na šoli so se odločili, da bodo dajali narodnim pesmim prednost, saj tudi otroci lažje pojo te viže, ki jim sežejo v srce in gredo dobro v uho. Pa tudi ohranjanje kulturne dediščine je pomembna naloga šole.

Naša narodna pesem je čudovita in mnogi narodi bi bili veseli, če bi premogli podoben zaklad! Danes je marsikaj drugače, nekoč so veliko peli po domovih, vaseh in tudi sicer ni šlo brez petja pri delu, pa je to lahko bilo zelo naporno. Časi so prepustili razne običaje pozabi, pa ni dobro, saj narod mora imeti svojo preteklost v izražanju na razne načine. Sem sodi tudi pesem. Če torej pozabljamo našo izvirnost, se odtujujemo samemu sebi, svoji kulturi.

Anka Rakun izbira pesmi za spored sama, po svojem preudarku. Seveda so te za razne revije vsebinsko predpisane, takrat je treba pač zapeti tudi zahtevano izvedbo skladbe.

Tekmovanja, ki rastejo kot gobe po dežju so po mnenju naše sogovornice v marsičem cokla razvoju narodnih pevskih zborov, saj ponekod pojo le iz ljubezni do domače pesmi in seveda zdaleč ne zmorejo zahtevnosti takšnih tekmovanj. Morda gremo tu le v neko skrajnost. Drugače bi bilo, če bi bila posebej tekmovanja v petju domače pesmi, potem bi obe vrsti pevskih zborov imele priliko pokazati se. K sreči, meni Rakunova imam v občini le revije, ki pa kot že rečeno niso tekmovanja.

in »važniranje« v jezikih, ki so nam tuji, vendar pa premorejo izredno bogat zaklad grdih izrekov. Sprašujemo se ali je takšno govorjenje le posledica neomikanosti, ali pa je kaj več.

Morda si nekdo domišlja, da s tem kaže neustrašenost, duhovitost, razgledanost in znanje tujih jezikov... Skratka, nerazumljiv je način, kako se včasih ljudje nagovarjajo. Premnoga takšna govorna oblika je vezana na krepke kletvice, ki so izrečene s smehom na licu, ne iz jeze. Sicer, za kaj takega ni izgovora, niti zagovora. Je grda navada, ki nikakor ne kaže na omiko in potrjuje domnevo, da gre za ljudi podpopverne srčne kulture. To pa seveda moti tudi domače goste, tudi ljudi domačine, saj končno nihče ni dolžan poslušati govorne vaje iz kletvic in grdega govorenja.

Bili so časi, ko so takšnega junaka označili v kraju samem, kjer živi, kot nemogočega, nedostojnega. Danes se sicer zgražamo, vendar pa nihče tega glasno ne pove. Razmislimo o tem, morda bo kaj pomagalo?

V. M.

Skupina starejših krajank na srečanju v mozirski šoli

Lotili so se ceste

Vaški odbor je na Lepi njivi zaživel, vendar pa veliko bolje delajo odkar je prevzel vodstvo Leopold Mikek. Krajani zaselkov si že nekaj časa sem želijo lepšega cestišča, saj je po dolini ob Ljubiji to bilo urejeno pred leti. Že smo poročali o tem, da so izvolili gradbeni odbor za posodobitev ceste od Pezdela do Mostnarja. To je dolga pot, ki povezuje številne kmetije, oziroma domačije.

Predsednik gradbenega odbora Jože Hrstnik-Molovnik nam je povedal, da so k delu kar smelo pristopili. Prej nekoč so zbirali denar v te namene, sedaj so ga pa porabili za gramoz.

Ker je bilo treba kamenje lomiti, so iz Titovega Velenja naprosili pomoč v strokovnjakih in naredili okoli 3000 m³ gramoz. Pred zimo so nameravali zastaviti večjo delovno akcijo za posipavanje cestišča in dogovorili so se, da bi vsak zainteresirani delal s stroji vred dva dni. Morda je bilo vreme krivo, da željenega uspeha ni

bilo, saj je prišla le kaka polovica pričakovanih krajanov. Morda pa se še nekateri niti ne zavedajo dovolj, kako zelo veliko bodo tisti zaselki pridobili z sodobno cesto. Dejstvo je, da brez vsestranskega sodelovanja pri takih načrtih ne uspejo. Po drugi strani pa vemo, da so prav ljudje Lepe njive in okoliških zaselkov že marsikdaj dokazali delovno voljo in plodno povezovanje.

Krajevna skupnost Mozirje naj bi vnesla v svoj načrt dela tudi cesto skozi Lepo njivo, tako menijo krajanje. Zavedajo pa se hkrati, da povsod primanjkuje denarja, zato bo treba pritegniti še nekatere delovne organizacije.

Gradbeni odbor pričakuje sedaj predračun Cestnega podjetja Celje za njihova dela, potem pa bodo razglabljali o nadaljnem delu, oziroma ukrepih za posodobitev svoje ceste. Treba bo torej razmisliti koliko in kaj so zmožni storiti z lastnimi sredstvi in kaj naj primaknejo še ostali.

Skrbijo za pokopališče

Na Rečici so zelo resno in prizadevno prišli za delo, ko je šlo za ureditev pokopališča. V okviru krajevne skupnosti imajo svojo pokopališko upravo, ki jo vodi Franc Nadvežnik. Zanj to ni nova naloga, saj je že prej delal v pokopaliških zadevah.

Franc Nadvežnik se spominja, kako je bilo pokopališče še dokaj neurejeno. Je bivša občina Rečica je naredila cesto do tja leta 1953. Kaj kmalu pa se je pokazala potreba po novi, večji mrliški vežici, saj je kraj iz leta v leto pridobil na številu prebivalcev. Leta 1979 so pričeli z gradbenimi deli na novi vežici in sedaj že služi svojemu namenu v zadovoljstvo krajanov. Kako tudi ne, ko so pri gradnji mislili domala na vse. Uredili so prostor za obdukcije, prostor za orodje in krste, sanitarije in končno tudi dostojen prostor za svoje. Nadstrešek poveča uporabno površino vežice. Seveda denar, ki ga je imela sama KS Rečica ni zad-

oščal za pokritje stroškov, dodali so še krajanje. Veliko so opravili tudi prostovoljnega dela, uredili drevored z 88 lipami, namestili klopi in kotejterje. Zanimivo, da je tako mala krajevna skupnost poskrbela za lastnega komunalnega delavca, ki bdi nad uredenostjo kraja in pokopališča. Prav slednje bi kazalo priporočiti še kje drugje. Prizadevajo si torej, da bi vse teklo po željenemu tiru.

Pa se včasih tudi zatakne! Tako se je zgodilo, da je Bastl-Škrjanc z Brdga imel plačan pokopališki prostor (grob). Z vso pravico je pričakoval, da je prostor njegov. Žal pa se ob delu zgodijo tudi napake. Pokopališka uprava je prezrla pravico Bastlna in odstopila grob drugemu interesentu. Seveda je tu šlo za pomoto, ki je pač mogoča povsod, torej tudi na pokopališču. Prizadetemu se uprava opravičuje in je pripravljena poskrbeti za drug prostor, ali pa povrniti vplačan denar.

Na proslavi, ki jo je pripravil Glin svojim jubilantom je nastopil tudi dekliški pevski zbor domačega prosvetnega društva. Njegovo petje vedno in povsod navduši.

Razstava v Mozirju

Mozirska galerija je spet poskrbela za prijeten kulturni dogodek, ko je povabila v goste slikarja Jožeta in Veroniko Svetina. Ob otvoritvi je govoril dr. Emil Rojc, za kulturni spored pa so poskrbeli učenci domače osnovne šole.

Zakonca Svetina živita v kraju Zavodnje nad Šošanjem. Iz lepo urejenega kataloga, ki je spremljal razstavo je razbrati misli književnika in kiparja Toneta Svetine, ki je med drugim zapisal:

»Narava v Svetinovi slika nas nikdar ne pusti ravnodušne, ker je lepa, čista in živa. Budi voljo in moč in vero v življenje.

Svetina se loteva tudi urbanizirane krajine. Rad riše ali slika vse tisto, kar je vraščeno v pokrajino in je z njo skladno: naselja, stare kmetije, stogove, znamenja, propadajoče mline ob rekah, ostarelo drevje, skratka vse, česar se drži patina časa. Te slike vzbujujo nostalgijo po tistih doбах, ko je bil človek še v ravnovesju z naravo, ko ni uničeval okolja v katerem živi, ni bival v betonski džungli, ni se bal katastrofe v kateri bo narava uničila vse tisto s človekom vred, kar jo uničuje.

Vsa ta podrejenost človekovega dela, ki je v bistvu mate-

rializacija idej, ima dvojno pomembnost. Simbolizira tudi človeka in delo, ki je te vrednote ustvarilo, čeprav so v razpadanju in umiranju, jih v naši zavesti ohranja kot čar lepote.«

Drago Medved pa je ostvari-tvah Veronike Svetina zapisal: »Kot da bi privrelo na dan zatajevano hotenje po upodabljanju nekega čistega, neobremenjenega sveta, za katerega imamo običajno predstavilo, da ta lahko biva le še v nepotvorjeni naravi, čeprav že tudi ta kaže na mnogih mestih rane civilizacijskih napadov.

Slikarka ostaja zvesta realističnemu sporočilu in ne tvega več ekspresionističnih elementov, ki so pri njenih prvih delih bolj vidni kot pri novjših.

Zlasti akvareli izdajajo njeno iskalsko pot v zvesto prevajanje neposrednih občutkov pri opazovanju narave, elementov, ki jo sestavljajo — prevedenih seveda v slikarski jezik. Pejsaži ali bližnji plani so v skrbnem sorazmerju z osnovnimi merili, manj doslednosti je čutili pri uporabi barvne lestvice kot enega od izraznih sredstev. Olje tudiokrat ni izdalo svojih osnovnih zakonitosti: ostaja zahtevna tehnika, ki jo avtorica počasi a zanesljivo podreja svojemu videnju sveta.«

Ko je padla lipa

Slovenci so od nekdaj cenili lipo. Sadili so jo v spominske namene, v središčih naselij, ob cerkvah in še kje. Skratka, lipa je slovenski simbol.

Tudi Mozirje je imelo sredi trga lepo, košato in mogočno lipo. Tam jestala tudi kapelica, malo naprej pa je bila trška tehnična. Drevo je pomenilo neke vrste ponos, saj so se okoli nje zbirali v starih časih krajanje zavoljo zabave, veselja, pa tudi odločanja. Nekeč se je pod lipo prepevalo, drugič so se tam zbrali, ko so odločali o trškem redu ali kakšnem predpisu, ki ga je bilo treba sprejeti z glasovanjem vseh tržanov. To je torej bilo mesto splošnega pomena in mnogoterih spominov za vsakogar, ki je tu živel. Zaradi predstave naj omenim, da je mozirska lipa stala blizu sedanjega hotela Turist, tehnična pa pred nekdanjo Melavčevo hišo.

V času narodnostnih bojov so Mozirjani vrh lipe namestili veliko slovensko trobojnico, kar je v staroavstrijskih časih pomenilo nezaslišano izzivanje. Kot piše v svojih spomnih Laykauf, je zastava dolgo visela, ker niso krajevni orožniki našli primerne junaka, da bi zlezl vrh drevesa in jo odstranil. Kot navaja kronist, so jo napredni mozirski fantje obesili na predvečer slovenskih bratov Cirila in Metoda.

Novejši čas je bil do takih krajevnih »spomenikov« krut in brezobziren. Ko so v času med obema vojnama urejali cesto skozi trg, je bila tako kapelica, kot lipa na poti in odstranili so ju, čeprav so tržani negodovali.

Kako je bilo na predvečer »smrti« trške lipe, se spominja, danes skoraj 90 let stara Marija Prislan-Muhovec.

V kraju je završalo, ko so pričeli govoriti o potrebi po rušenju trške kapelice in lipe. Vsi ugovori niso preprečili načrtovanega dejanja. Ljudje so kazali odpor, vendar so občinski mošnje dokazovali, da gre za

nujen ukrep, saj sicer Mozirje ne bo dobilo ustrežne ceste skozi naselje. Oblast se je spet pokazala kot močnejša, vendar pa so Mozirjani sklenili pripraviti poslovljni večer svoji priljubljeni lipi. Narodni pevski zbor, kot pravi Marija Prislan, se je zbral ob množični udeležbi krajanov tistega dne zvečer pred lipo. Zapeli so ubrano pesem zeleni lepoti v slovo: Lipa zelenela je... Bajje je kljub mirnemu večeru v drevesu šelestelo listje. Tako se je zdelo pričujočim, verjetno tudi zara-

Marija Prislan

di žalostnih občutkov, ki so jih prevečali! Prislanova se ob pripovedi zamisli in reče: »Ljudje so s solzami v očeh, potrpti odhajali domov..., trg je obnemel in celo v 12 gostilnah, kolikor jih je takrat Mozirje premelego, ni bilo hrupa....«

Kraj se je dostojno poslovil od svoje stoletne lipe, ki je bajje dva odrasla moška nista mogla objeti, tako je bila mogočna.

Od dayna so imeli fantje navado vsak petek zapeti najprej pod lipo, potem na mostu preko Trnave in še na Zgornjih Tratah... Tudi ta običaj je z lipo vred zamrl.

A. V.

Pomanjkljivo obveščanje

Sredstva javnega obveščanja imajo na današnja dogajanja nedvomno velik vpliv. Bralci so iz vsebine sestavkov lahko tako ali drugače obveščeni. Največkrat se zgodi, da novinar, ki želi prikazati določene težave posameznikov ali družbenih pojavov ne preverja dejanskega stanja, ker se zanese na izjave sogovornikov.

Tako je bilo tudi v primeru reportaže v 7. Dni številka 1/85, kjer opisuje novinar razmere na najvišji kmetiji v Sloveniji, pri Bukovniku. Iz vsebine članka lahko izluščimo, da gre za pretirano obdajevanje hribovske kmetije. Zato, da bi javnost bila pravilno seznanjena je predsednik SO Mozirje Alojz Plaznik naslovil na pisca članka, sicer novinarja Večera, Jožeta Krajncina naslednje pismo:

Skladno s telefonskim dogovorom vam pošiljam prepis davčne Odločbe za Ošep Rozalijo iz Podolševca 1p. Solčava, iz katere je razvidno, da so bile navedbe obeh opisanih v vaši reportaži neresnične oz. netočne. Bralci »7 Dni« pasobili tem

Preventiva v prometu

Kot že nekoliko let zapovrstjo je tudi jeseni bila izvedena preventivna akcija v cestnem prometu pod geslom: Brezhibno vozilo je varno vozilo. Akcija je potekala na območju Gornje Savinjske doline in je bila usklajena med ZŠAM, PM in SPV Mozirje. Dve ekipi sta opremljeni z tehničnimi pripomočki za kontrolo luči in izpušnih plinov temeljito opravile svoje delo. Podatek, da je bilo pregledanih 148 vozil (kljub majhni frekventnosti!) govori sam zase.

Ocena ob primerljivosti s preteklimi leti je bila dobra. Občutno se je povečalo število brezhibnih vozil in to na 2/3. Na preostalih, razen dveh so bile napake, ki bistveno ne vplivajo na varnost vožnje. Pre-

ELKROJ tudi upokojencev ni pozabil

Tudi letos pred novoletnimi prazniki smo bili upokojenci ELKROJ-a povabljeni na novoletno srečanje v prostore tega podjetja. Večinoma vsi smo se prijaznemu povabilu odzvali in v prijetnem vzdušju ter ob okusni zakuski obudili spomine na čase, ko smo še tudi mi aktivno pomagali graditi in razvijati to danes v Jugoslaviji in izven njenih meja znano in priznano firmo za izdelovanje vseh vrst modnih hlač.

Na zbrane upokojence — bilo nas je okrog 40 — je napravilo ad vsep let vsis že to, da so si vzeli dragoceni čas in nas pozdravili vsi vodilni delavci podjetja in tako s svojo navzočnostjo pokazali, da niso pozabili dela in naporov svojih nekdanjih delavcev, da priznavajo in cenijo njihov delež pri utrjevanju in rasti podjetja. Z zanimanjem smo poslušali poročilo direktorja o doseženih rezultatih v minulem letu, saj je govoril o finančnem, pa tudi fizičnem učinku podjetja kar o nekajkrat večjih številkah, kot smo jih poznali pred našo upokojitvijo. Obšel nas je kar nekaj občutek ponosa, da smo nekdat tudi mi bili člani tega kolektiva in tako doprinesli vsak svoj skromni delež k razvoju tega podjetja, ki bo kmalu

napačno informirani o naši davčni politiki do hribovskih kmetij.

— Kmetija Bukovnik je enako kot vse hribovske v IV. davčnem okolišu, oproščena davka od kat. dohodka iz kmetijstva (I/A)

— Od KD iz gozda plačuje enako kot vse druge minimalni davek po veljavnem Odloku in sicer 29% od že davno zastarele vrednosti lesa na panju (60 din/m³), kar zneso 17,40 din/m³ oz. skupaj 3.330 din pri 191 m³ poseka v letu 1984 (I/B)

— Ker sta oba — (mati in sin) — invalidsko-pokojninsko ter zdravstveno zavarovana v 6. zavarovalnem razredu, je njuna letna obveznost plačila prispevkov 104.694 din, kar pa NI DAVEK, na katerega višina bi lahko vplivala občina! (4 in 5)

— Za III. občinski samopríspevek je letna obveza plačila 973 din, za komunalni prispevek (vzdrževanje cest) v Krajevnih skupnostih pa 1% od brutto prodajne vrednosti letnega poseka ali skupaj: 191 m³ x 5,140 din 981.816 x 1% = 9.818 din (8).

dnjačijo pomanjkljivosti na svetlobnih signalih kot slaba nastavitev žarometov, neustrezna jakost svetila in slaba nastavitev motorja. Prav tako je razveseljivo, da nihče od voznikov, ki so bili v akciji udeleženi, ni bil očitno pod vplivom alkohola. Mogoče zato, ker akcija ni bila v soboto?

Pa še nekaj. V letu, ki je pred nami bo za voznike obvezna uporaba varnostnih pasov. Akcija je poskušala odgovoriti tudi na vprašanje kako se na to pripravljamo. Samo 4% anketiranih vedno in 18% občasno. Večina voznikov utemeljuje, da se z varnostnim pasom počutijo utesnjene, a če je verjeti zagovornikom varnostnega pasu je v krsti še tesnejše.

Tone Prislán

lahko dajalo kruh skoraj tisoč delavcem, ki ustvarja že danes pomemben del narodnega dohodka občine Mozirje in ki načrtuje smeje korake tudi za prihodnost.

Hvaležni smo upravnim in sindikalnim funkcionarjem podjetja za njihovo gostoljubje, pa tudi vsem samoupravnim organom, ki so dali soglasje in omogočili to srečanje. Upokojencem veliko pomeni, če se lahko srečajo s svojimi nekdanjimi delovnimi tovariši, znanici in prijatelji ter se z njimi sproščeno pogovorijo. Sproščeni tudi ob tem srečanju ni manjkalo. Kot da smo se ob mladih gostiteljih tudi mi pomladili se je spontano dvignila pesem, ob zvokih harmonike pa tudi petje, kot se za sprejem novega leta spodobi. Na koncu smo si stisnili roke in si med seboj zaželeli vse dobro v novem letu, našim gostiteljem pa novih uspehov in uredništvem vseh njihovih zahtevnih načrtov.

Lepo je občutiti pripadnost uspešni delovni organizaciji in kolektivu, v katerem prevladuje tovariško vzdušje in enotna želja po uspešni rasti svojega podjetja.

-cm-

Prvo srečanje s puško. Na Gorici so novo sprejeti mladinci, pripadniki TO Mozirje spoznavali prve vojaške veščine.

Rudi Kuhar upokojen

Iz zdravstvenih razlogov je profesor Rudi Kuhar, vodja skupnih služb samoupravnih interesnih skupnosti v občini moral v pokoj. Ob nalogi vodje služb je opravljal še sekretarske naloge za SIS za vzgojo in izobraževanje.

Rudi Kuhar je profesor biologije in je prišel v dolino iz Trbovelj. Najprej je služboval kot ravnatelj osemletke na Rečici. Po združitvi šol pa je nekaj časa učil svoj predmet na šoli v Mozirju. Konec leta 1974 je prevzel delo sekretarja izobraževalne skupnosti v občini. Ko je bilo treba organizirati skupne službe SIS, je Rudi Kuhar to tudi dobro opravil. Od srede leta 1975 je torej vodil

skupne službe SIS vse do upokojitve.

Zelo bistveno je bilo njegovo delo v kulturi, čeprav niti kjer prav izstopal. Če omenimo le njegova velika prizadevanja za ustanovitev matične knjižnice v občini, pa še bi lahko naštevati. Za to je prejel tudi visoko republiško odličje.

Poročali smo že o predvideni reorganizaciji državne uprave, zato naj ob tem omenimo le to, da bodo tudi službe SIS reorganizirane. Zato je začasno opravljanje nalog vodje skupnih služb prevzel Jože Rakun, ki je sicer zaposlen v Glinu. Torej gre za zaposlitev, ki bo trajala do opravljene preobrazbe upravnih organov.

Pet let dela gasilcev v Novi Štifi

Gasilsko društvo v Novi Štifi je imelo tesen dom in tudi opreme nam je primanjkovalo. Leta 1979 smo si izdelali načrt, da bomo obnovili in povečali gasilski dom in nabavili potrebno gasilsko opremo. Zavedali smo se, da tega naš kraj ne zmore v enem zamahu. Naredili smo srednjeročni načrt, delo razdelili, in se ga tako lotili postopoma.

Leta 1979 smo povečali dom po širini. Od starega gasilskega doma v velikosti 7 x 6 m so ostale samo stene. S povečanjem na 7 x 13 m smo v pritličju pridobili 42 m² koristnega prostora, v prvem nadstropju pa smo uredili dvorano za 100 ljudi. Ob tem pa se je našel prostor še za manjšo kuhinjo. Delo smo uspešno končali leta 1980 z otvoritvijo doma ob praznovanju krajevnega praznika. Vsi krajanje Nove Štife so pomagali svojemu društvu. Tudi širša družbena skupnost nam je bila v pomoč. Tako smo leta 1981 nabavili nov terenski avto, ki je bil zaradi hribovitega območja nujno potreben. V tem letu smo tudi obnovili dotrajan kombi.

Ker niti v kraju, niti v občini ni podjetja, ki bi opravljalo pogrebne dejavnosti, smo se v tem letu odločili, da nabavimo mrliško prikolico. Tako lahko na željo ustrežemo svojcem pokojnih.

Novo motorno brizgalno smo nabavili leta 1982. Skupno s prikolico za prevoz gasilskega orodja smo jo izdelali namenu ob priveditvi v počastitev krajevnega praznika.

Društvo tako sedaj poseduje 4 motorne brizgalne, dva avtomobila, dve prikolici in vso ostalo gasilsko opremo. V domu ima prostor tudi oprema civilne zaščite: reševalno orodje, obleka in brizgalna CZ.

Kmalu se je izkazalo, da je dom premajhen. V prvi etapi ga zaradi pomanjkanja sredstev nismo dovolj povečali. Kljub sedanjim težkim časom smo, morda tik pred 12. uro, letos dom povečali po dolžini za 5 m, ter spodaj pridobili še dodatnih 58 m². Dom je sedaj kvadratne oblike. Spodaj ima tri garaže, shrambo za gorivo, sanitarije in kletni prostor. V zgornjih prostorih pa: velika dvorana, sejna soba, 3 pisarne, sanitarije in kuhinja.

Za vse uresničene načrte se moramo zahvaliti požrtvovalnosti gasilcev. Veliko je bilo narejenega z udarniškim delom. Krajanje so prispevali z denarjem in lesom. Veliko so pomagale tudi družbenopolitične organizacije in društva v krajevni skupnosti. Sodelovanje s krajevno skupnostjo in njena pomoč pri gradnji pa je bilo odločilno, da smo se dela lahko lotili. Tako ima sedaj krajevna skupnost Nova Štifa v gasilskem domu svoje uradne prostore.

Pri obnovi gasilskega doma in nabavi opreme so nam bili v veliko pomoč: GG TOZD Gozdarstvo Gornji grad, ZKZ Mozirje in pa predvsem občinska gasilska zveza. Pri vseh združenih sredstvih in delu, pa ni šlo brez posojila. V naslednjem letu moramo tako vrniti dolg 250.000,00 din.

V telovadnici mozirske šole je bilo zelo zanimivo tekmovanje v karateju. Ta borilni šport je navdušil že številne mlade ljudi v naši občini.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE MOZIRJE

Na podlagi 13. člena pravilnika o osnovah in merilih za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev v občini Mozirje se razpisuje

natečaj za pridobitev stanovanj upokojencem v letu 1985

Do pridobitve novozgrajenih in sproščeni družbenonajemnih stanovanj, ki so bila zgrajena za reševanje stanovanjskih vprašanj upokojencev in stanovanj, ki se gradijo z namenskimi sredstvi SPIZ, so upravičeni upokojenci, ki izpolnjujejo splošne in posebne pogoje zgoraj navedenega pravilnika.

Prosilci, ki želijo pridobiti stanovanjsko pravico nad družbenim najemnim stanovanjem morajo vložiti vloge potrebne potrdili (dokazili) na svojih matičnih društvi upokojencev, ki morajo popolne vloge v objavljenem roku predati Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Mozirje.

Za natečaj morajo interesenti predložiti:

- vlogo z opisom bivalnih razmer,
- dokazilo, da prosilec ali njegov zakonec ni imetnik stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja,
- potrdilo da ima prosilec ali njegov zakonec stalno bivanje v občini Mozirje,
- izjavo, da otroci prosilca ali njegovega zakonca na območju občine Mozirje nimajo primerne stanovanja oz. stanovanjske hiše, ki za 50% presega standardno stanovanje kjer bi lahko prosilec rešil svoje stanovanjsko vprašanje.

Natečaj za pridobitev stanovanj traja do vključno 28. 11. 1985.

Vsa podrobnejša navodila o natečaju lahko interesenti dobijo v svojih matičnih društvi upokojencev ali v strokovni službi za SSS občine Mozirje.

ZVEZNI SEKRETARIAT ZA LJUDSKO OBRAMBO personalna uprava

razpisuje NATEČAJ

za sprejem kandidatov za učence Splošnih srednjih vojaških šol, gojence srednjih vojaških šol rodov in služb in učence Šole za strokovne delavce v vojaško-tehničnih poklicih v letu 1985

SPLAŠNA SREDNJE VOJAŠKE ŠOLE:

- Letalska Splošna srednja vojaška šola »Maršal Tito« v Mostarju
- Splošna srednja vojaška šola »Bratstvo-enotnost« v Beogradu
- Splošna srednja vojaška šola »Ivo Lola—Ribar« v Zagrebu
- Splošna srednja vojaška šola »Franc Rozman—Stane« v Ljubljani (samo za kandidate iz območja SR Slovenije)

V naštetih šolah je možen vpis v 1., 2. in 3. letnik

Po končanem štiri letnem šolanju nadaljujejo gojenci šolanje na eni izmed vojaških akademij.

SREDNJE VOJAŠKE ŠOLE:

- Tehnična srednja vojaška šola kopenske vojske v Zagrebu
- Letalskotehnična srednja vojaška šola v Rajlovcu pri Sarajevu
- Mornariškotehnična srednja vojaška šola v Splitu
- Intendantska srednja vojaška šola v Sarajevu

V navedene šole je možen vpis v 1. in 3. razred.

Po končanem štiri letnem šolanju gojenci takoj nastopijo službo v JLA.

KAKŠNI SO POGOJI ZA SPREJEM:

Na natečaj se lahko prijavijo fantje, drž. SFRJ, ki izpolnjujejo naslednje zahteve:

- da obiskujejo 8. razred osnovne šole katero bodo zaključili v letu 1985
- da so zdravi in sposobni, kar bo ugotovila voj. zdravniška komisija
- da niso bili sodno kaznovani in da proti njim ne teče kazenski postopek
- da imajo soglasje staršev ali skrbnikov
- da so rojeni leta 1969 ali kasneje

KAKO SE PRIJAVITE:

Kandidati, ki se želijo prijaviti na ta razpis, naj se zglasijo pri Občinskem Oddelku za ljudsko obrambo Mozirje.

NATEČAJ VELJA DO 28. 2. 1985

ODDELEK ZA LJUDSKO OBRAMBO SO MOZIRJE

Po sklepu samoupravnih organov ZŠAM Mozirje vabimo k sodelovanju:

INŠTRUKTORJE B kategorije,

oziroma voznike, ki izpolnjujejo pogoje za pridobitev inštruktorskega dovoljenja in imajo veselje do učnozvojnega dela.

Dela in naloge je mogoče združevati za določen ali nedoločen čas. Vse informacije pri vodji avto-šole tov. Čopar Aleksandru.

Bife Pri Tribuč v Mozirju vabi na kavo, brezalkoholne in alkoholne pijače, pa tudi HOT—DOG lahko dobite. Odprto je vse dni od 10. do 22. ure, ob petkih in sobotah je odprto do 23. ure, ob nedeljah popoldne in ob ponedeljkah pa je bife zaprt. Pridite, ne boste razočarani!

Takoj zaposlim več delavk za šivanje drobnih tekstilnih predmetov. Nagrajevanje po dogovoru. Kvalifikacija ni pogoj! Javite se prek telefona 831-662 (063).

BRALCI SPOROČAJO

Ob novem letu so se številni bralci spomnili z najboljšimi željami tudi našega uredništva. Veseli nas, da je tako, saj se bomo tako vse bolj povezovali tudi v naprej. Posebno pozornost so izkazali nekateri zdomci, ki so se pohvalno izrekli o našem glasilu in želeli, da bi tako ostalo tudi v bodoče. Hvala vsem, ki ste izkazali

pozornost našemu delu in prizadevanju, da bi Savinjske novice povezovala ljudi v naši dolini in rojake kjerkoli so že.

Iz Unterhachinga na Bavarskem se je oglašil Franc Gluk, sicer Zadrečan. Njegovi čestitkam je dodal še pesmico, ki jo zaradi bogatih misli v celoti objavljamo:

Domotožje

*Tam na griču sredi gozda,
kjer sameva hiša rojstna,
tja hite mi zdaj spomini
vrača srce se za njimi.*

*Kje ste sestrice in bratje,
kje je deklice pogled?
Kdaj spet vidim svoje starše
in v snegu srne sled?*

*Kje si češnja zdaj cvetoča,
rodila si mi sladak sad,
kje potoček žuboreči,
slišal bi tvoj glas spet rad!*

*Zrem zdaj sam v nebo visoko,
povedal bi oblakom rad,
tu mi je mladost ostala
otročiva zibel — moj zaklad!*

*Vprašal zvezde sem svetleče
poje zdaj še vaški zvon?
Bo skrjanček še preveval
ko se vrnem spet domov?*

*Samo vetru sem zaupal,
da je žalostno srce,
da težko mi je v tujini
brez domovine — matere!*

Novaltetne želje je napisal tudi naš mladi diplomat vicekonzul Jožef Ciraj iz Gradca. Med drugim je tudi napisal: »Meni tako drage Savinjske novice še vedno redno prihajajo v moje roke, toda pred tem nare-

dijo ovinek preko mojega naslova v Ljubljani... Prosil bi, da mi jih pošiljate na moj naslov v Gradec...« Seveda bomo želji našega rojaka radi ustregli.

Uredništvo

Frizerski salon

Matjaž Vinko,
Mozirje 47

Obveščam cenjene stranke, da začne ženski salon z novim delovnim časom in to vsak dan od 11.—19. ure, ob sobotah pa od 7.—14. ure. Moški salon dela od 8.—12. ure in od 15.—18. ure, ob sobotah pa od 8.—14. ure. Moški salon je ob ponedeljkih zaprt.

Zaželjene so rezervacije po telefonu štev. 831-096.

Za smučarski šport

V Mozirju je pred časom dobro delal Gornjesavinjski smučarski klub. Žal pa je delo zamrlo, kar je slabo vplivalo na razvoj smučarskega športa v dolini. Da bi spet oživel to dejavnost, so se v predsedstvu TKS Mozirje dogovorili, da sprožijo pobudo za novo vodstvo kluba, ki naj bi zagotovilo nadaljevanje pred leti uspešnega dela. Da je klub zamrl je bilo krivo pomanjkanje sredstev, pa tudi ustreznega kadra ni bilo, meni predsednik TKS Franc Vuga.

Vsi vidni telesnokulturni delavci si torej prizadevajo, da bi spet lahko prirejali tečaje za mlade smučarje in za predšolsko mladino. Sprva bi seveda skrbeli za rekreacijsko obliko delovanja v klubu, pozneje pa bi prešli na tekmovale naloge, saj so jih svoječasno uspešno opravljali.

Klub bi torej imel širšo nalogo, združeval bi smučarje

celotne doline, tako bi bilo tudi za razne smučarske naprave v dolini bolj poskrbljeno.

Mozirski Partizan vzdržuje smučarsko vlečnico na Brdcah. Člana UO Partizana Franc Vuga in Dr. Peter Deležja sta se obvezala vlečnico usposobiti, saj je prav v časih, ko so razna smučarska središča zelo draga, takšna možnost rekreacijskega smučanja več kot dobrodošla. S pomočjo nekaterih mladincev in učencev mozirske osnovne šole je uspelo vlečnico urediti, sedaj že dela v veselje številnih smučarjev. Vendar pa so nekateri neučakani in bi želeli, da bi vlečnica že kar v neugodnih snežnih razmerah delala z vso močjo. Odgovorni športni delavci skrbijo, da ne bi nastala škoda na napravah in z njimi ravnajo, kot to veleva navodilo proizvajalca.

Pričakovati je, da bo na Brdcah med šolskimi počitnicami spet mnogo mladine.

Pomagajmo pticam

Vsaka hiša naj ima postavljeno vsaj eno ptičnico ali lonček, napolnjen z lojem ali zrnjem. V ptičnico pa tudi ni treba pretirano nasipati hrano, ker se hrana na odprtem hitro pokvari in bolj škoduje kot koristi pticam. Ptic nikakor ne smemo krmiti s kruhom, ker se hitro pokvari in škoduje pticam. Tisti, ki doma gojijo eksotične ali zunanje ptice lahko neoparabljeno hrano, ki ostane, pokrmite skupaj z ostalo hrano zunanjim pticam. Najbolj so priporočljive sončnice, ker vsebujejo veliko olja. Pod ptičnico naj tudi ne bo preveč razsute hrane, ker s tem, ko ptice pobirajo hrano po tleh, so bolj izpostavljene ujedam, posebno mačkam. Če bomo pozimi redno krmili ptice homo lahko pomladi in poleti opazovali korist, kijo nam napravijo ptice v sadovnjaku ali na vrtu. Ena sinička na dan pospravi okoli 300 nekoristnih zajedalcev, ki so na drevju, v cvetu ali za lubjem. S tem,

ko ptice letajo z drevesa na drevo oprashaajo sadje in s tem opravljajo zelo koristno opravilo, ki se vrši v naravi. Brez oprashaavanja ne bi bilo okusnega sadja, ki nam pozimi tako prav pride.

Zavedati se moramo, da brez ptic tudi naše življenje na zemlji ne bi moglo obstajati. Ptiče pevke so pozimi tudi kot okras v našem sadovnjaku, saj je njihovo perje prav tako lepo pisano, kakor pomladi in poleti cvetje v sadovnjaku. Izposodil bi si tudi misel, kiso jo izrekli ornitologi in zvesti ljubitelji ptic.

GLUHI JIH VIDIJO, SLEPI JIH SLIŠIJO, NIHČE PA JIH NE RAZUME! Zato pticam namenimo vsaj par zrnec hrane za njihovo ohranitev in obstoj.

Milan Cerar

Rečički borci na izletu v Dražgošah

V bunkerju nastal preplah

Mraz je pritiskal vse huje in huje; drevje je pokalo od mraza. Le opoldansko sonce, ki se je uprlo v vzhodno stran pobočja Rogatca, je prisililo mraz, da se je umaknil za nekaj ur.

Skupina partizanov za radio vezo: Sokol, Zdravko, Toni, Marko in Poljak Arno, so v Špehovem gozdu zgradili »bunker«. Pri okoliških kmetih so si oskrbeli hrano in se založili za najhujše dni. Vzpostavili so tudi radio zveze s štabom.

Bližala se je decembrska ofenziva leta 1944. Dokler je bilo ozračje še mirno, so se radi oglašali pri Zg. Klinerju in Zg. Špehu, kjer so vedno dobili kaj za pod zob. Mikala pa so jih tudi domača dekleta, kiso sez njimi rada zapletla v pogovore. Pa tudi mnogo novic so zvedeli od njih, saj so jih partizani vedno pošiljali v dolino z raznimi obveščevalnimi nalogami. Dekleta so tudi rada plesala in čeje bila možnost za to, so se zavrteli. Kaj ne, ko pa je v njih kipela najlepša mladost, drugega veselja pa v tistih krutih časih tako ni bilo. Življenje je bilo trdo, saj so morale pridne roke prigravati hrano ne samo zase, ampak tudi za partizansko vojsko, ki je bilo vedno več in vedno pogostejše so se oglašali.

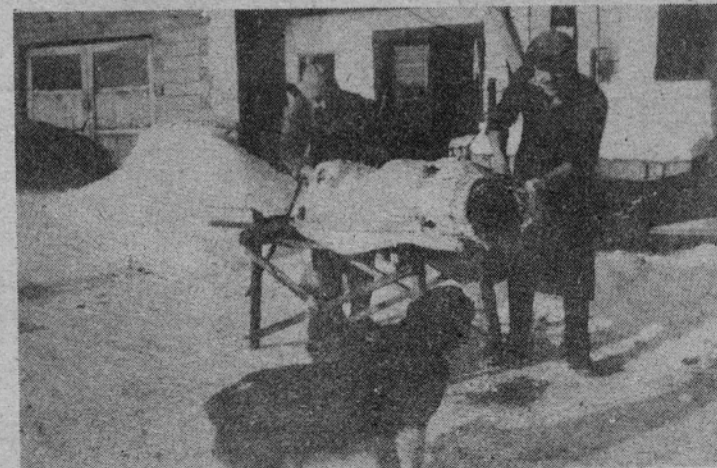
Kurir radio ekipe, ki je moral biti stalno na nogah, se je naveščal takega življenja in nekega dne se ni vrnil s kurirske poti. Takoj so za njim poslali pat-

Strelci so se pomerili

Tako kot vsako leto so tudi letos mozirski strelci z množičnim strelskim tekmovanjem počastili praznik Dan republike in Dan oboroženih sil. 29. novembra 1984 se je zbralo na strelišču v Mozirju deset tričlanskih ekip, ki so se medseboj pomerili v streljanju z vojaško puško za prehodni pokal. Nastopili so strelci iz Osnovnih strelskih organizacij s terena in ekipe, ki so jih sestavljali strelci iz DPO, DO in društve. Prehodni pokal je osvojila ekipa ZRVS Mozirje. Drugo mesto je osvojila ekipa občinskega štaba TO Mozirje, tretja pa je bila ekipa iz DO Smreka Gornji grad. Zlato, srebrno in bronasto medaljo pa so osvojili: Poličnik Ivko iz Gornjega grada, drugi je bil Kolar Janez iz Bočne, tretji pa Prodnik Stanko iz Solčave.

Ob »Dnevu oboroženih sil SFRJ« pa

Š. Pungartnik

Takole smo ujeli Rogove na Lepi njivi pri važnem opravilu. Domači praznik te vrste je še vedno doživljete.

MLADI PIŠEJO

22. december — dan JLA (nagrajen spis)

Na današnji dan 22. decembra 1941 je bila ustanovljena narodna armija. Tega dne praznujejo vsi naši vojaki. Dolžnost nas šolarjev pa je predvsem obiskati karavle in pozdraviti vojake. Tudi otroci iz Logarske doline, predvsem pa naši starši, imajo pogoste stike z graničarji na našem področju.

Pri nas je bila med vojno kurirska postaja, imenovana KINO. Tu je bilo vedno polno partizanov. Neredko kdaj pa so prišli naokrog tudi manj zaželeni Nemci. Takrat pa so se partizani vedno umaknili. Kljub temu, da je bilo pri naši hiši veliko dela, se je še vedno našel čas in hrana za partizane.

Nemci so ropali, požigali in uničevali. Od časa do časa pa so poslali naokrog še kakšnega vohuna. Požgali so ogromno kmetij. V našem kraju jih je ostalo približno pet. Ljudi pa so odgnali v taborišča. Nekateri možje so bili izgnani že prej, med njimi je bil tudi moj stari ata, ki se nikdar več ni vrnil. Stara mama, moj oče in dve njegovi sestri, pa so se vrnili domov. Ko so prišli nazaj, niso imeli ničesar, razen praznih, požganih stavb. A kljub revščini in bedi so bili srečni in zadovoljni, da so zopet na svoji zemlji. Kmalu je prišla težko pričakovana svoboda. Svoboda, za katero je bilo prelito veliko krvi zavednih ljudi. Življenje pa je bilo še vedno težko in neusmiljeno. Po hribih so izza mogočnih gozdov gledale opustošene kmetije, ki jih je bilo treba obnoviti. A pri nas je bilo brez močne moške roke in prave besede to težko. Z delom in zavestjo pa so ljudje premagali prav vse ovire. In

Moja babica

Zazrem se v staro, že obledelo fotografijo. Z nje se mi smehlja rosno mlado dekletko z iskrenimi se očmi. Skoraj ne morem verjeti, da je to mlado, preprosto kmečko dekletko — moja babica. Poznam jo kot ženo z rvjavimi, kodrastimi lasmi, ki jih že prepletajo sive nitke, z rožnatim predpasnikom. A njene roke, hrapave in zgarane od dela, venomer nekaj ponujajo. Te prečudovite roke dišijo po pravkar pečenem kruhu in hkrati po vrtnicah v njenem skrbno obdelanem vrtu.

Koliko mi babica pomeni, ne morem povedati z besedami. To ljubezen pozna le moje srce in jo tudi ljubosumno čuva.

Babica rada obuja spomine na otroštvo. Pripovedovala mi je, kako je nekoč hudo zbolela in je morala v bolnišnico. Ker še niso poznali modernih preventivnih sredstev, je morala na

Pogumni kurirček

*Po planinah in gorah
zapadel je sneg,
kurirček je mlad
že bil na saneh.*

*Sporočilo oddal je
komandatu v gorah,
brigada je zdaj
že vsa na nogah.*

počasi se je življenje vsaj nekoliko uneslo. Vojaki so bili še vedno pri nas, a ne več kot partizani, ampak le kot narodna vojska. Stanovali so v sobah nad svinjakom. Kasneje pa so zgradili karavlo nekaj sto metrov daleč od nas. In spet so imeli naši ljudje vedno stike z njimi, tako rekoč, jedli so iz skupne skleda.

Ta, nam najbližja karavla, je zdaj že nekaj let prazna. Vojaki pa so v Logarski dolini in pri Svetem Duhu — Podolševi. Naša kmetija je čisto v obmejnem pasu in zato se z vojaki srečujemo prav vsak dan. V naš konec prihajajo predvsem iz Logarske doline. Vodnik v tej karavli je Lukovič Velibor. Z njim se prav dobro razumemo. Njegovi vojaki pa so tudi zelo v redu. Res je, da jih ima precej strogo. On hoče red in delo. Ubogajo ga. V zelo dobrih odnosih pa smo tudi mi z njimi. Prijazni smo do njih in jim ob vsaki priliki radi pomagamo. Oni pa nam. Če kdo od kmetov rabi pomoč, mu radi pridejo pomagat. Kljub temu, da so ti fantje — vojaki prav iz vseh krajev naše domovine, da vladajo med njimi različni jeziki, različne vere, pa to ni ovira, saj smo državljani ene države, en narod.

Jaz mislim, da je prav, da vojska sodeluje s civilom. Mogoče je to celo nujno. In prav gotovo imajo ljudje, ki so rasli med vojno drugačen vtis in spoštovanje kot ostali.

Končno pa, pomagaj vojaku, tudi tvoj sin, tudi tvoj brat bo vojak!

Suhodolnik Mateja — Covnik
Novinarski krožek
Luče ob Savinji

pot z vozom. A v bolnišnici ni marala ostati dolgo in čez teden dni je očeta, ki jo je prišel obiskat, z jokom pregovorila, da jo je vzela s sabo domov, pa čeprav še ni bila popolnoma zdrava. Doma so jo bratje in sestre kar zasuli z vprašanji (saj je imela kar šest bratov in pet sester) in bila je v središču pozornosti, ker je bila že v mestu, ki je tako »daleč«. Babičina družina je bila zelo revna. Pazi-ti so morali na vsako drobtinico in skorjo kruha, na vsak novič. Kruh so si služili tudi s prejo.

Taka je bila babičina mladost. Preživljala jo je kot vsak kmečki otrok.

A dekletke s slike se še vedno smehljajo in se ne menijo za moje misli.

Vesna Tlaker
OŠ II. grup odredov,
Mozirje

Alenka Klemše,
OŠ II. grupe odredov,
Mozirje

Gornji grad in njegov nemški župan Haudek

Ob 23. uri so banditi Remca izpustili s pripombo, da lahko odide in če sreča na poti domov bandite, naj jim sporoči, da naj se zberejo na dogovorjenem mestu. Remec, ki stanuje v začetku Gornjega grada št. 22, ni srečal nikogar.

Ko je bil Remec še nekaj korakov oddaljen od hiše, je slišal od Šmartna streljanje.

Namesto, da bi se Remec takoj podal na orožniško postajo, k meni ali pa brambovcem ter svoj doživljanje prijavil, je ostal doma ter prišel šele drugi dan ob 6. uri javiti zadevo orožnikom... Remca sem takoj, ko sem zvedel poklical na odgovor in ga vprašal, zakaj kot mestni uslužbenec in na povrhu še moj namestnik ni takoj, to je že ponoči, prijavil dogodek. V tem primeru bi bil mogel vodja orožniške postaje takoj potrebno ukreniti.

Remčeva hiša je le 200 korakov oddaljena od brambovske postojanke, ki je telefonično zvezana z orožniško postajo. Predočil sem mu, da bi bil lahko spravil v nevarnost zaradi svoje nemarnosti pomožno četo, ki naj bi šla v Šmartno na pomoč, ker bi bila prišla tej banditski zasedi naravnost v roke. Da se to ni zgodilo, je vzrok v tem, ker so brambovci odšli šele ob pol dveh proti Šmartnu. Na moje očitke mi je Remec odgovoril, da je orožništvo itak moralo slišati streljanje, sam pa se je preveč bal, da bi si bil upal iti do brambovcov. Očital sem mu, kakšne bi bile lahko posledice njegove strahopetnosti.

V Gornjem gradu ta čas še ni bilo znano, da so kraj obkolili banditi, ker so prvi streljali padli šele ob 1 uri 15 minut na

Gornji grad. Če bi bil torej Remec takoj javil, bi bile zaščitne sile skoraj dve uri prej zvedele za obkolitev Gornjega grada in bi se bile podvzele potrebne mere, mogoče bi se bilo celo zamoglo poslati pravočasno pomoč v Šmartno.

Iz ponašanja Remca se vidi, da ne bomo mogli dobiti od tukajšnjega prebivalstva na noben način opore pri pobijanju banditov. Kako moremo zahtevati opore pri preprostih ljudeh, ko je ne najdemo niti pri Remcu, ki je uslužbenec na vsakomur odgovornem mestu. V mojem uradu so samo Spodnještajerci. Morali bi se nanje ali pa vsaj na enega zanesti. Kakor pa se vidi iz tega primera, to ni mogoče. Bilo bi dobro in priporočljivo, če bi bil dodeljen mojemu uradu nemški uslužbenec ali uradnik, da bi zamogel biti takrat, ko sem dan ali dva dni službene odsoten, signature, da je vse v redu.

S tega primera je razvidno kakšne težave ustvarja pobijanje banditov.

8.

V svojem pismu, ki ga piše 11. dec. 1943 župan Haudek najbrže svojim sorodnikom, beremo med drugim sledeče:

„Pri nas je vse tako kot prej. Banditi so postali mnogo močnejši in napadajo s 500—600 možmi. Pretekli teden smo imeli v Gornjem gradu v turek in soboto napad s težkimi mitraljezi in metali min. Vsakokrat se je napad pričel ob 19.30 uri in je trajal eno do dve uri po polnoči, dokler nas niso iz Celja podprli policija in oklopni lovci. V turek smo imeli 5

ranjenih, v soboto nobenega. V turek je bila istočasno napadena tudi Nova Štifta. Tam jim je uspelo vermene potolči, bilo je 12 ranjenih in 5 mrtvih... Sedaj pričakujemo naslednjega napada.”

9.

Njegov strah ni brez vzroka. Slovenski partizani zasledujejo dan za dnem njegova zločina, njegovo pobijanje nedolžnih in zavednih Slovencev. Dne 13. marca. 1944 so mu „banditi“ ujeli njegovo hčer, ne zato, da bi morda nad njo maščevali očetove grehe, marveč zato, da bi župana prisilili k temu, da bi izpustil 10 zavednih Slovencev. Istočasno so ujeli partizani tudi Alojzijo Šturman, ki so jo kasneje izpustili. Ko jo je župan Haudek nato zasliševal mu je izjavila sledeče:

„Ko smo po streljanju stopili iz voza, nas je obkolilo večje število banditov. Po pregledu naših listin, so se mi banditi opravičili in izjavili, da so mislili, da se nahaja v vozu gornjegrajski župan in da so zaradi tega streljali. Nato smo morali nastopiti pot v hribe, v smeri Št. Jošta. Hodili smo približno tri ure in pol, nakar smo prispeli v prazno kmečko hišo, kjer so nas zadržali. Ko smo prispeli, je bilo zbranih že veliko število banditov, ki so kuhali. Med njimi je bilo približno 10—12 obojeznih žensk. Nato smo dobili obilno in dobro hrano. Tudi sicer so ravnali z nami prijazno in obzirno. Čez nekaj časa so prinesli banditi na nosilih Ingo Haudek. Takoj jo je strokovnjaško obvezal zdravnik, ki je

govoril nemško in ji dal tudi injekcijo. Govorilo se je, da bo prišla v partizansko bolnico. Vodja bande mi je naročil, naj obvestim svojega moža, da mora takoj ustaviti obratovanje poštnega avtomobila, ker bo sicer brezobzirno obstreljevan in avtomobil zažgan. V bodoče da bodo uničili banditi vsak avtomobil na cesti. V nekaj dneh bo napadeno tudi mesto Gornji grad. Ugotovila sem, da je vodja bande izvrstno poučen o vsem, celo o osebnih razmerah uslužbencev v Gornjem gradu.

Vodja bande mi je nadalje izjavil, da se smeja jaz in moj mož s konjsko vprego brez skrbi peljati na Pako in da bova v tem primeru pod zaščito partizanov. Izročili so mi zaprto pismo, naslovljeno za gornjegrajskega župana z naročilom, da mu ga izročim. Pozneje sem izvedela, da so v njem pozvali župana Haudeka, naj izpusti izpustitev 10-ih partizanov, ker mu drugače ne bodo izpustili hčerke.

Približno ob 20: uri 30 min. so odnesli Ingo Hudek. Tudi večina banditov se je odpravila na odhod. Nato so me banditi izpustili kakor tudi Menčeka, Martina Fedrjana, frizerja Tomančiča, Janeza Hrena in oba šoferja tovornega avtomobila. Ostale štiri osebe, med njimi Ingo Haudek in vojaškega dopustnika (Brunn) so banditi odvedli s seboj. Na povratku nas je spremljalo več banditov do posestva M. S... kjer smo morali prenočiti. Ponoči so nas prišli banditi še dvakrat kontrolirati.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Ko je v Mozirju še stala trška lipa...

Veterinarsko dežurstvo

21. 1. do 27. 1. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-179
28. 1. do 3. 2. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112
4. 2. do 10. 2. Lešnik Marjan, dipl. vet. Ljubija, tel. 831-017
11. 2. do 17. 2. Zagožen Drago, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-179
18. 2. do 24. 2. Kralj Ciril, dipl. vet. Ljubno, tel. 840-112

Dežurstvo Elektra Celje, nadzorništvo Nazarje — februar

28. 1. do 3. 2. Nadvežnik Srečo, Nizka tel. 831-706
4. 2. do 10. 2. Jeraj Franc, Prihova tel. 831-910
11. 2. do 17. 2. Marolt Marko, Mozirje tel. 831-877
18. 2. do 24. 2. Levec Peter, Paška vas tel. 884-150
25. 2. do 3. 3. Nadvežnik Srečo, Nizka tel. 831-706
V primeru kakšne spremembe pokličite »Elektro Celje« tel. 25-841, kjer dobite potrebne informacije.

Kino Mozirje v februarju

2. 3. MEČ BARBAROV — italijanski film
5. SPET SEM SAMSKI — francoski film
7. MOŽ, ŽENA IN OTROK — ameriški film
9. 10. GOLA PEST — ameriški film
12. FANTJE IZ MAKSOVEGA BARA — ameriški film
14. METULJEVA MREŽA — japonski film
16. 17. POHOTI, ZABAVA SE PRIČENJA — zahodnonemški film
19. SKRIVNOSTNA MOČ — angleški film
21. POTOVANJE Z OČETOM — italijanski film
23. 24. DAN POTEM — ameriški film
26. SMRTONOSNA POT — francoski film
28. ŠEST ŠVEDINJ V INTERNATU — zahodnonemški film
MLADINKA POPOLDAN-SKA PREDSTAVA:
7. TA ČUDOVITA BITJA — dokumentarni film
Edinstven film o nepoznanem cesarstvu živali.

Kino Ljubno v februarju

3. II. NOBENO SONCE — italijansko-španski film
16.—17. II. OROŽNIKI IN OROŽNICE — francoski film
2.—3. II. PREKO SEDEM POSTELJ — zah. nemški film
9.—10. II. MANAOS — BEG IZ PEKLA PRAGOZDA — ameriški vojni film

Matična kronika za december

- POROKE: 1. KLADNIK Marjan, star 23 let, strojni tehnik iz Radmirja 66 in MAVRIČ Milena, stara 20 let, študentka iz Florjana pri G. gradu 24
2. ŠTORGELJ Franc, star 28 let, nabavno prodajni referent iz Radmirja 78 in ZAVOLOVŠEK Cvetka, stara 18 let, konfeksionar iz Savine 82
SMRTI: GOLOB Peter Ladko star 54 let, inv. upok. iz Kokarij 14, ČEŠNOVAR Marija, stara 80 let, upokojenka iz Kokarij 24, FRICELJ Angela, stara 63 let, druž. upok. iz Potoka 31, SLAPNIK Franc, star 35 let, kmet iz Rovta 17, PETEK Jožef, star 56 let, delavec iz Rečice/S 120, PEČNIK Antonija, stara 86 let, kmečka upok. iz Radegunde 16, DEŠMAN Ana, stara 88 let, upokojenka iz Primoža 72, PAHOVNIK Jožefa, stara 41 let, inv. upok. iz Florjana pri G. gradu 15

Nove knjige v matični knjižnici

- I. LEPOSLOVJE: Polanšek: Bratstva jesen I., 2. del, Holt: Sedma devida, Paretti: Ženskar, Zbirka Kondor: Camus: Kaligula, Leskovec: Tri drame, Slikariji o slikarstvu, Pavličič: Večerni akt, Matute: Vojski jokajo, Tagore: Spevi Sadhana

II. STROKOVNA LITERATURA: Göres: Velika knjiga o gradnjah, Ribičič, M.: Glasna premlinjanja, Razvoj znanosti (Velika ilustrirana enciklopedija), Jelinčič: Prirodna kozmetika, Neuvrščeni, Čibej: Poslovna matematika, Hišni računalnik, Kancler: Želim zdravca otroka, Otrokovke ustvarjalne igre, Musek & Pečjak: Psihologija, Jambrek: Sociologija, Kunaver: Slovenska pesem v besedi in glasi, Kuret: Maske slovenskih pokrajin, Knjižnica za pospeševanje kmetijstva, Ptiči Slovenije, Stojanovič: Uvod u automodelarstvo

III. MLADINSKA LITERATURA: Bosco: Deček in reka, Lindgren: Brata Levjesrčna, Nöstlinger: Fant za znamenjavo, Stallworth: Čez leto in dan, Smullyan: Alica v deželi ugank, Snoj: Pesmi za punčke in pobe, Vandot: Roža z Mucne gore, Muster: Skok v prihodnost (strip), Anderssonove pravljice, Novak, B. A.: Nebesno gledališče, Jurca, B.: Miško

Zupančičev Izlet iz Celja v Solčavo

(2. del)

Tokrat imamo pred seboj prvi del prevoda spisa Janeza Antona Zupančiča Izlet iz Celja v Solčavo (Ausflug von Cilli nach Sulzbach), ki je v nemščini izšel prvič leta 1816 v ljubljanskem časopisu Laibacher Wochenblatt (št. 24—26), drugič leta 1823 v graškem časopisu Der Aufmerksamsame (št. 46—49), tretjič pa kot posebni odtis (v obliki knjižice) leta 1826 v Mariboru na 38 straneh.

Med besedilom bodo v oklepajih ob manj znanih rečeh, ki so potrebne razlage, in ob krajevnih imenih navedene številke, na koncu pa se bo dalo v opombah pri ustreznih številkah najti pojasnila in nemška krajevna imena iz originala. Tri opombe so Zupančičeve, kar pa bo še posebej označeno.

Zupančič je knjigo posvetil »blagorodnemu gospodu, gospodu Jožefu Antonu Čoklu«, »plemenitemu od Novega Zovneka«, »lastniku graščine Zovneck«, »upokojenemu cesarsko-kraljevemu kameralnemu oskrbniku«, »članu cesarsko-kraljeve podjedelske družbe na Štajerskem in predstojniku taiste v podružnici Mozirje itd.« (str. 3).

Posvetilo se glasi takole (str. 5—6):

Blagorodni gospod! Naš najpravičnejši vladar je upošteval Vašo dolgoletno in zvesto službovanje, ko je blagovolil Vas in Vaše naslednike povzdigniti v dednozemeljsko plemstvo. Naj ta novi plemiški rod cveti še naprej v daljna stoletja in vsak njegov naslednik naj bo podoben svojemu odličnemu pradedu, Vam, plemeniti mož, v državljski zvestobi, poštenosti in človeški ljubezni!

Vaša prizadevanja za izboljšanje poljedelstva občutijo in blagoslovljajo podložniki Vašega posestva, saj ste spremenili stepe v rodovitno orno zemljo. Kjer je prej žalovala prostrana pusta ravnina, zdaj valovi bogato in bujno žitno morje. Naj še naprej prijazno valovi in naj podarja poznejšim rodovom krepičilo in živilo!

Odlike, ki jih imate kot človek in kot državljan, pozna in ceni vsak, ki je kadar koli imel zadovoljstvo, da Vas je spoznal поблиže. Zato naj Vas Bog še prav dolgo ohrani Vaši družini, Vašim podložnikom, Vašim prijateljem in častilecem.

Ker k zadnjim tudi sam pripadam že vrsto let, Vam posvečam teh nekaj listov v res majhen, toda očiten dokaz svojega tihga spoštovanja.

Dobrohotno sprejmite to nepomembno darilo in bodite še naprej prijateljsko naklonjeni svojemu častilcu J. A. Zupančiču.

Predgovor je v celoti takle (str. 7—8):

Ta knjižna objava iz leta iz Celja v Solčavo, opravljenega septembra 1815, je samo popolnejši, in tam nekoliko popravljeno ponatis sestavka, ki je izšel v številkah 46, 47, 48 in 49 graškega časopisa Der Aufmerksamsame leta 1823. Samo prigrifarjanje zelo spoštovanih prijateljev me je lahko pripravilo do te objave. Moj namen je, da popotnika s kratkimi omembami opozorim na najzanimivejše, saj lahko sicer kaj spregleda, nepotujočemu pa želim dati v roke slovit oris te tako nenavadne in do zdaj še malo znane pokrajine.

Ob tem prosim, da temu mojemu neznatnemu delu ne postavljate prevelikih zahtev in da upoštevate, da zaradi oddaljenosti od knjižnic in zbirk virov ne morem narediti nič popolnejšega, celo če bi moje moči ne bile veliko preslabotne za kaj takega.

Nato se na naslednji strani besedilo potopisa (od str. 9 dalje):

Potovanje v res premalo znano Solčavo (I) sva s prijateljem že dolgo načrtovala. Takoj ko so mu uradni opravki dovoljevali, se je tudi on odpravil na pot.

Zapustila sva častljivo Celje (2) in s parom ognjevitih vrancev poletela čez krasne travnike po lepi Savinjski dolini (3) navzgor. Na levi strani ceste je božjepotna cerkev Marija Petrovčeva (4), ki je znana po čudoviti legendi o zaročnem prstanu barona Miglia na prstu deviške Materne Božje (5). Nekaj naprej stojijo s knežim okusom zgrajeni grad Novo Celje (6). Na desni strani na prijaznem griču je Zalag (7), ki se od nedavnega blešči v obnovljeni lepoti. Naprej vodi cesta skozi trg Zalec (8). Ta kraj dolguje svoj izvor, čeprav so temu oporekali, najbrže eni od tukajšnjih saških kolonij Karla Velikega.

Ko je Hartman od Turna leta 1442 na ukaz cesarja Friderika IV. s 6000 možmi hitel na pomoč

močno obleganemu mestu Ljubljani, je pri križu nedaleč od Žalca naletel na vozove Friderika Celjskega, naložene z zakladi, kajti grof je ravno hotel prenesti svoje dragoceno imetje iz gradu Žovnek (9) v mnogo bolj utrjeno Zgornje Celje (10). Hartman od Turnaja po manjšem spopadu zaklad vzel in moštvo si je razdelilo bogat plen, v katerem je bilo veliko draguljev, zlata in ostalih dragocenosti (11).

V času reformacije so bili prebivalci Žalca kljub vsem nasprotnim ukazom deželnega kneza tako trdovratno vdani luteranstvu in svojemu spoštovanemu pastorku Weidingerju, da je bilo treba tukajšnjo molitnico spustiti v zrak (12).

Ob zadnjem francoskem vpadu leta 1809 so nekateri grabežljivi francoski vojaki upali, da bodo našli v magistralni blagajni zaloge denarja. Toda ker so se čutili v svojih pričakovanjih popolnoma prevrjene, so v jezi uničili vse tamkaj hranjene listine, med katerimi so bili privilegiji in drugi ne nevažni zapiski. Tako je bil ta kraj oropan zadnjih virov svoje zgodovine.

OPOMBE

- (1) Sulzbach. — (2) Cilli. — (3) Santhall. — (4) Maria Petrovčeva. — (5) Legendo o zaročnem prstanu barona Miglia (izg. milja) povzemam po knjigi Rajka Vrečerja Savinjska dolina (Zalec 1930): Miglio si je iskal ženo. Ko je zasnubil neko dekle, ji je podaril lep zaročni prstan. Toda še pred poroko je Miglio izvedel, da mu nevesta ni zvesta, saj ji gre le za denar, obenem pa ima še drugega ženina. Zato se je odločil, da bo ostal do smrti samec in da bo svoje življenje posvetil le podložnikom in Materi Božji v Petrovčah, ki ji je na prst nataknil tisti zaročni prstan, ki ga je nosila njegova zaročenka. Na poti iz Novega Celja v Petrovče pa je večkrat srečal zalo dekle, ki ga je tako omamilo, da se je sklenil poročiti z njo. Ko jo je vprašal, če bi ga hotela za moža, ga je spomnila na obljubo, ki jo je dal Materi Božji. Dekle bi bilo pripravljeno stopiti v zakon, vendar le, če ji to dovoli petrovška Mati Božja in če njega odveže dane obljube. Miglio je naslednji dan spet klečal pred kipom Materne

Božje in jo prosil, naj ga odveže obljube in mu dovoli vzeti dekle v zakon. Ko je že mislil, da ga je Marija uslišala, je vstal, da bi sel z njenega prsta podarjeni prstan. In tedaj se je zgodil čudež: prst Marijinega kipa se je toliko skrčil, da Miglio ni mogel dobiti prstana z njega. Zelo se je prestrašil, padel je na tla, pozneje pa zbolel in umrl. Na kipu Materne Božje v Petrovčah še dandanes vidimo dragocen prstan na zakrivilnem prstu desne roke, ki bi se zlomil, če bi kdo hotel sneti prstan. — V knjigi patra Manesa M. Zdolška Petrovčeve: Marijina romarska cerkev iz 14. stoletja (Zalec 1973) pa je objavljena Pesem petrovške Marije in njen povzetek, ki govori o Marijinem prstanu in prstu malo drugače: »Ko je baron veselo praznoval svojo zaroko z Marijo, so v naše kraje pridrveli Turki. Baron je šel v kraj zoper nje, bil ranjen in ujet. Rešila ga je lepa Turkinja in skrupa, z njim prišla v Rim. Tu je sprejela krst, baron pa je dobil od sv. očeta odvezo za zaobljube. Zasnubil je lepo Turkinjo, sedaj že mlado kristjanko, in prišel z njo v Petrovče. Šel je k Mariji po prstan, da ga da zaročenki. In tedaj je Marija prst skrčila, Miglio pa je v strahu omedlel. Ko se je zavedel, se je nevesti odpovedal. Odsla je v samostan, sam pa je ostal svoji zaobljubi zvest do smrti. Umrl je samski, star 81 let, kot zadnji potomec svoje družine. Zato je rodbinski grb na njegovem nagrobniku obrnjen zvezdol.« — (6) Neucilli. — (7) Sallach; na Zaloški Gorici pri Petrovčah, Ivan Stopar piše v knjigi Gradovi, graščine in dvorci na spodnjem Štajerskem (Ljubljana 1982, str. 604), da je bila graščina predelana »verjetno med 1823 in 1828« Zupančič pa potrjuje, da je bilo to pred letom 1826. — (8) Sachsenfeld, v dobesednem prevodu Saško polje. — (9) Sanegg, (10) Obercilli. — (11) O tem piše Valvazor v X. knjigi Slave vojvodine Kranjske iz leta 1689 (na str. 283). — (12) Cerkev v Govčah so postavili protestanti v letih 1582—86; januarja 1600 pa je bila porušena. Njene ostanke je pred dobrimi stotimi leti odkril Ignacij Orožen.

Prevod in opombe Peter Weiss, pregled prevoda dr. Uwe Böttner